A - Posti Ab
Posti Green

BONDEFÖRETAGAREN

PRO Agria
Lantbrukssällskapet informerar 2/2016 November 2016

RÅD 2020

Prisvärd rådgivning för jordbrukare

sidan 8

Grundtorrläggning

Efter en extrem våt odlingssäsong har problem med åar, bäckar och utfall eskalerat. Den stora regnmängden gör att dikesfårorna på många ställen inte klarar av de stora vattenmassorna.

sidan 10

GÅRDENS EKONOMI I FOKUS

Framtidssamtalet

- ett värdefullt verktyg

Med ett framtidssamtal hjälper en rådgivare dig att hitta och utveckla dina möjligheter i just ditt jordbruksföretag.

Lönsamhetsbokföring

- Ekonomisk översikt av din verksamhet

Ett enkelt sätt att hålla koll på lönsamheten och ett bra verktyg för framtidsplanering.

sidan 9

VALLODLING

Vallväxter och vallfröblandningar sidan 12
Närings- och spårämnesbehov sidan 12
Fröblandningar för olika djurgrupper sidan 13
Sönderkörda vallar sidan 15

Rådgivning & envishet

Ledare

Dags att granska gårdens verksamhet! Det är svårt att hitta positiva nyheter inom primärproduktionen idag. Den inhemska matproduktionen har stora bekymmer och det är svårt att se ljus i tunneln. Nu om någonsin är det dags att granska gårdens verksamhet, kartlägga effektivitetsmöjligheter och hitta lönsamma alternativ.

Verktyg och kunnande till gårdens bästa! Årets andra ”Bondeföretagaren” ger dig ett smakprov på det utbud som vi inom ProAgria har att erbjuda dig för att du skall kunna greppa gårdens verksamhet! Vi erbjuder tjänster som kassabudgetering, utvecklingssamtal, utvärdering av investeringar och stöd vid ibruktagning av investeringar - allt för att hjälpa dig överväga och hitta de bästa alternativen på din gård; analysera möjligheter, beräkna lönsamhet och diskutera strategiska val – vi vill vara ditt stöd då du gör strategiska framtidsval på din gård!

Ren envishet! Under den gångna hösten har den finlandssvenska primärproduktionen fått fira både 100-årig agrologutbildning i Åbo och 100-årig växthusproduktion i Närpesregionen. Fina tillställningar där branschfolk från många årtionden samlades för att fira fina prestationer och för att blicka mot möjligheter i framtiden.

De båda tillställningar kryddades av en stark yrkesstolthet och trots allt, en stark tro på framtiden! En växthusodlare i Närpes sammanfattade det på följande vis: ”Det är ren envishet som har tagit oss så här långt!”

Till din tjänst! Jag hoppas att denna envishet tillsammans med Lantbrukssällskapets kunniga rådgivare och våra verktyg kan hjälpa er vidare i vardagen och mot en kommande ny växtsäsong!

Meira-Pia Lohiluoma
Direktör för Lantbrukssällskapet
mobil 050-568 5515

Minnesord

Tom Simonsen föddes 30.3. 1935 i Sibbo.

År 1964 sökte Tom Simonsen som nybliven agronom den lediganslagna tjänsten som jordbrukskonsulent vid Österbottens Svenska Lantbrukssällskap. Han fick tjänsten och flyttade med sin familj till Vasa.

Tjänsten vid Lantbrukssällskapet var från början tänkt som en tillfällig lösning tills han hittade något liknande arbete närmare sin hemkommun Sibbo, där han samtidigt drev sitt familjejordbruk. Han insåg dock rätt snart att det i praktiken var svårt att kombinera dessa båda uppgifter. Det ledde till att han såg sej tvungen att avyttra sitt jordbruk.

Tom satte sej snabbt in i sina nya arbetsuppgifter och började trivas i Österbotten. Det ledde till att han köpte en strandtomt i Närpes, Blaxnäs, och där byggde han sin sommarstuga. Semestrarna tillbringade han därefter helst på sitt kära sommarställe, där han odlade växter och kopplade av med sådant som hör sommaren till.

Tom tjänstgjorde som direktör för Lantbrukssällskapet 1967–68. Han var även ordförande för Lantbruksnämnden i Vasa i början av 1980-talet samt medlem i direktionen vid Korsholms Skolor.

Tom var samarbetsvillig och mycket omtyckt som förman och han uppskattades av sina arbetskamrater, jordbrukarna i svenska Österbotten och andra samarbetsparter. Han var en kunnig och flitig föreläsare på lantmannagillenas möten och kurser. Som speciella milstolpar under hans verksamma tid kan nämnas skatterådgivning, samkalkningsprojekt, fältgranskning av spannmåls- och vallfröutsäde och uppgörande av gårdsvisa miljövårdsplaner. I slutet av sin aktiva rådgivargärning fick han vara med om förberedelserna för och inträdet i EU, en mycket stor omvälvning för det finländska jordbruket.

På sin fritid tyckte Tom om att vara i rörelse. I yngre år var han aktiv bandyspelare och i mogen ålder spelade han volleyboll och tennis året om med goda vänner. Han promenerade också oftast till jobbet från sin bostad på Högbacken. Han tog också aktivt del i Odd Fellows verksamhet i Vasa.

Tom Simonsen tilldelades Finska Hushållningssällskapets guldmedalj för trogen tjänst 1998. År 2004 fick han som första person någonsin det Schaumanska priset för sina insatser för och bland den österbottniska jordbrukarkåren.

Överallt, både i yrkeslivet och på fritiden, förde sej Tom som en riktig gentleman. Han var mån om att lyssna på sina medmänniskor och på olika vis var han beredd att hjälpa.

Efter en lång rådgivarkarriär avgick Tom med pension 1998. Han fick uppleva en relativt lång pensionärstid och i juli 2016 var hans tid utmätt. Vid sin bortgång efterlämnade Tom hustrun Viola och en vuxen dotter med familj.

Rune och Rakel Yrjans, Jan-Erik Back

FARMARI

SEINÄJOKI 14.-17.6.2017

Växthusnäringen i Närpesregionen 100 år!

Växthusföretagarna Mikaela och Stefan Gulin fick utmärkelse Årets Kvalitetsodlare av grönsaker i Finland.

Grattis till 100-tonnarna!

Johan och Petra Thodin fick sin första 100-tonnare i september 2016 när kon **Svetlana** uppnådde 100 ton mjölk.

Svetlana var född 26.6.2003 och kalvade 10 gånger, Svetlanas far var Ollinahon Jalostus Tv, morfar var Haapalan Kurt Tv och modern hette Tatjana. Högsta medelavkastningen uppnåddes under det sjunde produktionsåret med 12 291 kg mjölk (11 179 kg EKM). I medeltal har Svetlana mjölkat 9 141 kg/år, med 330 kg medelfett och 299 kg medelprotein.

Text: Magnus Blässar
Foto: Petra Thodin

Anderssons Gård: **Niklas och Robin Andersson** i Kimo fick sin första 100-tonnare sommaren 2016. **Underbar** är född 29.12.2005, modern hette Tonerva. Underbar har kalvat 9 ggr. Högsta medelavkastningen hade hon under sitt tredje produktionsår 13 671 kg (14 470 EKM). I medeltal har Underbar mjölkat 11 747 kg/ år, med 499 kg medelfett och 436 kg medelprotein.

Text: Ingeborg Nordberg
Foto: Niklas Andersson

Jens Sjölind i Kronoby har fått sin första 100-tonnare. Kon **Tossan** 100-198056 R1 är av rasen Holstein och född 17.11.2004. Far var Sarkasen Rohto Tv och modern hette Pia. Tossan har kalvat 8 gånger, varav 5 stycken kvigkalvar. Högsta medelavkastningen uppnådde kon under det nionde produktionsåret med 15 150 l (15 409 kg EKM). I medeltal har Tossan mjölkat 10 275 l/år, med 427 kg fett och 344 kg protein.

Text: Jessika Eklund
Foto: Pernilla Grön-Stenman

Hans-Erik Långback i Malax har fått sin första 100-tonnare. Det är kon **Tyra** som under sin livstid har producerat 103 254 kg ECM. Tyra, som är av rasen Ayshire, är född den 21.11.2004. Hennes far var Tyrisevän Miqur och hennes mor hette Ofelia. Tyra har kalvat 8 gånger. Högsta avkastningen hade hon sin sjunde laktation då hon producerade 11 748 kg ECM. I medeltal har hon producerat 10 986 kg ECM/år. Medelfett 433 kg och medelprotein 389 kg.

Text och foto: Monica Nygård

BONDEFÖRETAGAREN

Nr 2/2016 Årgång 16 November 2016
Informationstidning för lantbruksföretagare
ISSN 2323-3648 (print)
ISSN 2323-3656 (online)

Utgivare: Österbottens Svenska Lantbrukssällskap,
Handelsesplanaden 16 D, 65100 VASA
Tfn 010 839 2200, www.lantbrukssallskapet.fi

Upplaga: 5 300
Chefredaktör: Meira-Pia Lohiluoma
Redaktion: Tor-Erik Asplund, Jan-Erik Back

Ombrytning: Kustmedia Ab Oy /HH
Tryckeri: I-print, 2016
Annonsbokning via Lantbrukssällskapet/ Carina Ahlnäs, Tfn 010 839 2200
För närmare uppgifter om annonsering i Bondeföretagaren fråga efter vårt mediekort.

Pärmbild, foto:
Lisbeth Bäck/Kustmedia Ab

Trädgårdsproduktionens kretslopp – nytt mervärde och affärsverksamhet

Målet för projektet ArvoBio är att producera ett mervärde och ny affärsverksamhet. Det görs genom att kartlägga och utveckla nya innovativa lösningar för att minska på svinnet inom trädgårdsproduktionen samt att befrämja utnyttjande av biprodukter. Projektet förverkligas i samarbete med Hämeen Ammattikorkeakoulu HAMK, Naturresursinstitutet LUKE och ProAgria Lantbrukssällskapet.

Projektet är delat i tre faser. I första fasen undersöker man utmaningar och möjligheter i nuläget. I andra fasen kommer man igång med nya lösningar och innovationer som ger mervärde. Svinnet minskar och näringens sidoströmmar utnyttjas. I fas tre har man igång lönsamma, hållbara verksamhetsmetoder med litet kolavtryck.

Workshop i Lepaa

Under Lepaa-trädgårdsutställningen ordnade projektet en workshop där några studerande presenterade sina slutarbeten och sedan hade man en gruppdiskussion om förhandsvalda frågor.

Lukes forskare gick in i problematiken med biprodukter och avfall. Man kan i verksamheten minska mängden avfall, recirkulera material, processera materialet på olika vis (inkluderar bioenergiproduktion), bränna materialet eller föra det till avstjälpningsplatsen.

Luke presenterade även sammandrag av tidigare forskning angående hur åkerns biomassaproduktion fördelas i slutskedet. Av morötternas biomassproduktion gick 62 procent till försäljning, 16 procent, blasten, lämnade på åkern och resten användes till foder, lämnades i åkern eller komposterades. Samma beräkningar hade man gjort med lök, issallat och jordgubbe. I ett elevarbete hade man sedan sett närmare svinnet i kål-, lök-och morotsodling och hur man kan minska det och hur man kan använda svinnprodukterna.

Från trädgårdsnäringens biprodukter till kosmetika

I ett annat elevarbete presenterades hur olika biprodukter av trädgårdsväxter kunde användas i kosmetikaindustrin. Från 26 olika växter hade man först valt 14 lovande växter. I närmare studie visade sig att åtta växter är mest potentiella och dessa är äpple, svart vinbär, havtorn, jordgubbe, lök, bladsallat, tomat och vitkål. Ur österbottnisk synvinkel är tomat en intressant växt. Av tomatstammar och blad kan man göra extrakt som är antibakteriskt, fuktgivande och vävnadskrympande effekt. Av tomatfrön får fröolja som absorberas bra i huden och som används i kosmetika i skötsel av skadad och torr hud. Fröoljans fettsyror har bland annat hudrensande egenskaper och antioxidanteffekt.

http://www.hamk.fi/tyoelamalle/hankkeet/puutarhatuotannon-uusi-kiertotalous/Sivut/default.aspx

Kaisa Haga

Trädgårdsrådgivare
mobil 050-9115920

ArvoBio

Målet för projektet ArvoBio är att producera ett mervärde och ny affärsverksamhet. Det görs genom att kartlägga och utveckla nya innovativa lösningar för att minska på svinnet inom trädgårdsproduktionen samt att befrämja utnyttjande av biprodukter.

Ekogrundkurs, mars 2017

Kursen startar tisdag 7 mars 2017 och de följande kursdagarna är 8.3, 15–16.3, och 21.3, totalt 5 dagar mellan kl. 9.00–15.30.

Ekogrundkursen arrangeras av Yrkesakademin i Österbotten. Platsen är YA! Auditoriet i A-huset, Kungsgårdsvägen 37 A, 65 380 Vasa.

Mer information senare på webbsidan för:
YA! (www.yrkesakademin.fi) och
Lantbrukssällskapet (www.lantbrukssallskapet.fi).

Tipsruta

Följ med spannmålspriserna direkt i telefonen!

Priser på spannmål- och proteingrödor kan man läsa på www.vyr.fi och de uppdateras varje vecka. VYR har också fixat en gratis app VYR -Viljojen hintaseuranta för smarttelefonerna så att man lätt kan kolla i telefon. Det krävs dock att man har Win 10 i t.ex. Lumia.

Växtskyddsexamen

Alla som yrkesmässigt hanterar växtskyddsmedel (även t.ex. förhandsköp före årsskiftet) behöver ha en **Växtskyddsexamen** (eller i kraft varande sprutförarexamen).

Examen erhålls genom att avlägga en tent. Tentamenstillfällen med genomgång av kursmaterialet ordnas av Lantbrukssällskapet nu i november på följande platser:

17.11. YA i Gamla Vasa, Kungsgårdsvägen 30 A
22.11. YA i Närpes, Ängskullsvägen 1
23.11. Optima i Jakobstad, Trädgårdsgatan 30
Start 11:30, tent 14:00.

13:30–13:45 Kaffe
13:45–14:00 Anmälan
14:00–15:30 Genomgång av kursmaterialet inför tentamen
15:30–16:30 Tent

Självstudiematerial finns på Tukes hemsidor: www.tukes.fi/vaxtskydd

Pris: 90 € inkl. moms för kurs, kaffe samt tent. 70 € inkl. moms endast tent.

Anmälan med **kontaktuppgifter** samt **FO-nr** görs till Lantbrukssällskapet, Carina Ahlnäs: 010-839 2200 eller carina.ahlnas@proagria.fi senast en vecka före respektive tillfälle.

Projekt AgroTillväxt

Kummin och koriander, något för dig?

Under en fältkväll med Greppa Marknaden Österbotten i Närpes visade Pjelaxjordbrukaren Torolf Sjögård upp en del av sina odlingar.

Foto: Magnus Långskog

Spannmålen är dominerande i hans växtföljd. Sjögård visade ändå upp en ny odlingsväxt under kvällen, koriander. Koriander köps upp av kumminföretaget Caraway Finland i Närpes och destilleras till korianderolja. Företagets fabrikschef Dan Kjällberg ser gärna att odlingen skulle växa sig större. Ledig kontraktsareal finns också för kummin, men inte i lika stor utsträckning som tidigare år.

Ett sätt att nå upp till större korianderarealer är att locka kumminodlare så in sina kumminfält med koriander i anläggningsskedet. Ser man till ekonomin klarar sig kummin för tillfället speciellt bra i jämförelse med fodersäd. Men också med koriander kan man nå ett hyfsat resultat, främst tack vare att gödslingen är ytterst sparsam eller ingen alls. Skördemängden är ännu svår att uttala sig om. Den varierar mellan några hundra kilogram per hektar upp till ett ton. Genom att kombinera koriandern med insådd av kummin kan man också dela kostnaderna för såberedning och växtskydd på två år. I sammanhanget kan nämnas att själva korianderutsädet kostade 66 €/ha.

Sjögård valde att prova odla enligt Kjällbergs recept. Bland de praktiska erfarenheterna från första året poängterar Sjögård att liksom vid all annan odling skall åkern vara i gott odlingsskick. Vattensjuka svackor skall man undvika, och jordmånen får inte vara för torkkänslig. Korianderns rotsystem är inget att hurra för, men koriandern bryter en ensidig spannmålsodling och bidrar till landskapets mångfald. Att kummin nu dessutom finns i botten och fortsätter växa utan att behöva bryta marken är också positivt.

ODLINGSVÄXT	TB1	TB2
Foderspannmål 4000 kg/ha	416	220
Livsmedelsråg 4500 kg/ha	621	411
Våroljeväxter 1750 kg/ha	605	395
Bondböna 3000 kg/ha	638	442
Kummin anläggningsår	315	119
Kummin skördeår 800kg/ha	1168	1014
Koriander 350 kg/ha	488	292
Mångfaldsåker, vilt	537	467
Ensilagevall	356	314

TB-kalkyler för växtodlingsgård på C1-området oktober 2016. TB1 anger intäkter minus rörliga kostnader, i TB2 har också eget arbete beaktats.

Nackdelen med koriandern är främst dess långa växttid. Om hösten hade varit regnig är det inte sagt att bärgningen av den annars lättröskade koriandern hade lyckats säger Sjögård. Att köra sönder åkern med tanke på efterföljande års kumminväxtlighet lockar naturligtvis inte heller. Sjögård nådde upp till en hektarskörd på 300 kg i år, vilket innebär 120 € i skördeintäkter. Positivt är att koriandern kan torkas snabbt och i låg värme.

När skörden nu är bärgad är siktet inställt på nästa års kummin. Plantorna som vuxit under koriandern är mindre än de i renbestånd, men Sjögård bedömer ändå att de nog ska ha tillräcklig växtkraft på våren för en blomning. Lyckas experimentet så har han inget så kallat nollår i bagaget, utan han har fått ersättning för en del av sina anläggningskostnader. Växtskyddet som har kostat honom kring 75 €/ha får han dela på åtminstone två skördar istället för en. Rimligtvis borde man också kunna få en större korianderskörd anser Sjögård. I år växte koriandern på ett till jordmånen sett rätt varierande fält.

Lönsamhet

Sjögård följer aktivt med sina odlingars lönsamhet och foderspannmålen var i år inte lika ekonomiskt attraktivt som han önskat. Samma tendenser finns inför 2017 fastän kostnaderna för en av de största utgiftsposterna, gödseln, har minskat. Besluter man sig ändå för att odla spannmål så höj täckningsbidraget så mycket det går genom att maximera skörden med förnuftiga insatser. Enligt TB-kalkylerna är i dagens läge nästan alla gröna alternativ, olje- och proteinväxterna samt frökryddorna mer lönsamma att odla än fodersäd. Riktigt salig kan man bli om man lyckas med en rejäl kumminskörd som i bästa fall kan vara långt över 1000 kg/ha! Man måste då såklart beakta att oberoende anläggningssättet är kostnaderna höga första året. Och eftersom grödan övervintrar finns även en viss risk för utvintringsskador. Utmana nu din spannmålsodling och dig själv!

Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Investeringsstöd för täckdikning höjdes med 5%

Foton: Rainer Rosendahl

Nu är det läge att se över dränerings och miljöåtgärder för odlingsmark

Finland fick till stånd en ändring av Landsbygdsprogrammet och en förhöjning av investeringsstödet trädde i kraft i våras. Stödvillkoren för täckdikning och skötselavtal för miljöåtgärder har höjts till 35 %, plus ytterligare 5 % för reglerad dränering eller totalt 40 % i bidrag. Bidragsgrunden räknas ut på godtagbara kostnader som för täckdikning är 3.60 €/ löpmeter täckdike och för reglerad dränering maximalt 800 €/ha.

Stödet kan sökas för nytäckdikning, omtäckdikning, kompletteringsdikning och för reglering av dräneringen, det vill säga byggande av t.ex. reglerbrunnar. Ansökningsförfarandet har förenklats betydligt genom att kraven på kassarest, lönsamhetskalkyl och ålder har slopats.

I samma stödansökan kan man ta med åtgärder för flera olika skiften, t.ex. nytäckdikning av ett skifte, kompletteringstäckdikning av våta områden på några skiften och byggande av reglerbrunnar på flera skiften. Alla åtgärder tillsammans blir en ansökan. På det här viset får man också stöd för små åtgärder, som annars skulle falla under minimistödsgränsen för bidraget, som är 3000 €. Stödet söks av den registrerade odlaren, som också kan söka för arrendejord. För ansökningar gjorda fram till 15.1.2017 och 15.3.2017 kan dikningen påbörjas under våren och sommaren.

— Kolla täckdikesutloppen, om det ser ut såhär kan det var dags för en spolning av täckdikena. —

— Risk för att tjälen lyfter brunnar på utsatta ställen. Kan vara bra att tilläggsisolera och vira några lager av storsäckar runt brunnnens övre del som ett glidlager. Kom också ihåg att sätta locket fast ordentligt för att undvika att t.ex. djur faller ner i brunnen. —

Villkoren för investeringsstödet är följande:

Bidrag 35 % av de godtagbara kostnaderna, som är 3,60 €/lm.

Byggs miljöåtgärden reglerad dränering är stödet maximalt 40 %.

Minimiunderstödet är 3000 € (e. Godtagbar kostnad 10.000 e x 35 % stöd = 3.500 e stöd, alltså 500 e över gränsen).

Ansökningstiden är fortlöpande, ansökningarna beviljas i fyra omgångar per år.

Till ansökan bifogas dräneringsplan med plankarta, arbetsbeskrivning och kostnadsvärdering.

Ansökaren skall vara över 18 år och ha praktisk erfarenhet av jordbruk.

Inkomstkraven från jordbruket har slopats dvs. kassaresten.

Arbetet kan inte påbörjas före stödet har beviljats.

Urvalsförfarande (kriteriebedömning 6 punkter).

Alla behövliga blanketter finns på www.suomi.fi/etjanster.

Rörläggning av utfallsdiken populära

Grundtorrläggningsbidrag för rörläggning av utfallsdiken finns kvar och är i år, stödet är 40 % av de beräknade kostnaderna, med goda skäl kan detta höjas med ytterligare 20 %. Miljöåtgärder (ex. anläggande av våtmark, sedimenteringsbassäng) i samband med rörläggningen ersätts till 100 %. För rörläggning utan miljöåtgärd är stödet 30 %.

Bidraget förutsätter att de sökande är 2 till 4 markägare med odlingsmark intill varandra på bägge sidor av utfallsdike. Bidrag beviljas för alla arbeten och material (planering, material, entreprenad, transport av fyllnadsmassor och eget arbete).

Ansökan förutsätter en plan, som uppgjorts av sakkunnig, t.ex. Pro Agria.

Rörläggningen skall utföras inom 3 år och när den är klar och bidraget skall lyftas, så sänder markägarna in kvitton som täcker bidragsdelen till ELY- centralen. Ansökningstiden är fortlöpande.

Dikningsanmälan på sura sulfatjordar

Den nya förordningen säger att anmälan skall göras för ny täckdikning och när torrläggningsdjupet ökas, genom kompletterande täckdikning på sura sulfatjordar och för åtgärder på grundvattenområden.

Om det aktuella området för åtgärden inte är sur sulfatjord behöver inte dikningsanmälan göras.

Litorinahavets gräns som beskriver förekomsten av sura sulfatjordar och grundvattenområdena hittas på GTK:s hemsida.

Dikningsanmälan skall alltid göras 60 dagar före täckdikningsarbetet inleds på blankett för

Anmälan om dikning, som sänds till: NTM-centralen i Södra Österbotten, Eva-Stina Bredgård, Korsholmsesplanaden 44, 65100 Vasa.

Rainer Rosendahl
Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550

Höstema med Råd 2020

Systemet med gratis rådgivning via Råd 2020 är nu inne på sitt andra år. Rätt många jordbrukare har redan utnyttjat en del av de rådgivningspengar som är reserverade för dem. Totalt finns det reserverat 3 500 € per jordbrukare under hela femårsperioden 2014–2020.

Ring eller mejla – anmäl direkt

Vill du utvärdera hur miljöåtgärderna du valt i miljöersättningssystemet fungerat i år? Eller har du funderingar kring t.ex. markpackning och växtföljd? Slå då en signal eller meddela via e-post så reserverar vi Råd 2020-medel för ett besök och går tillsammans igenom odlingssäsongen 2016. Det brukar ofta löna sej att utbyta tankar och erfarenheter med en annan.

Teman för höstmånaderna

För att något samordna aktiviteterna och tyngdpunkterna för Råd 2020 har växtodlingsrådgivarna gått in för att temalägga höstmånaderna med ett eller några teman per månad.

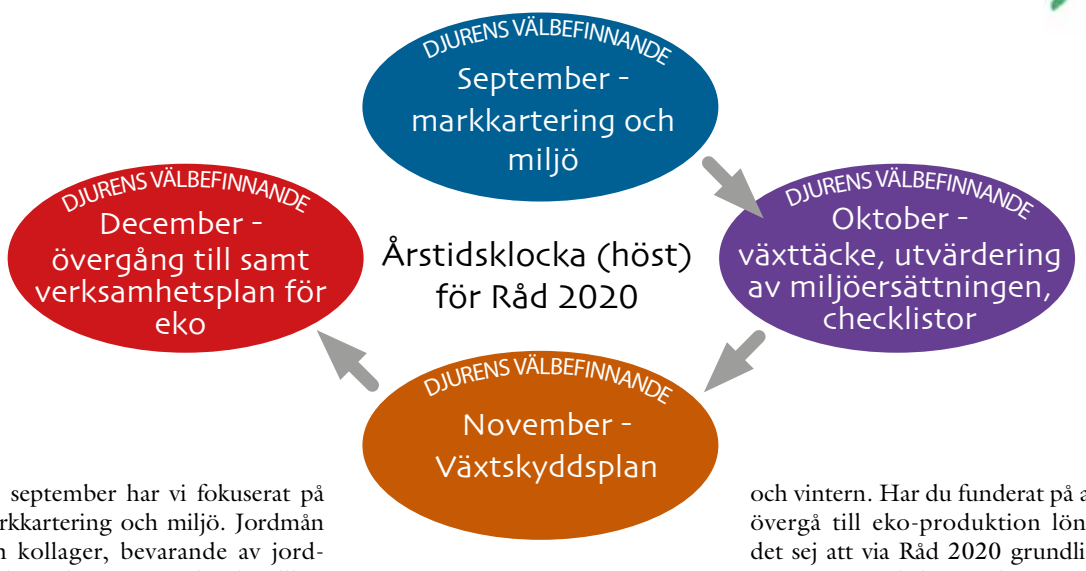

I september har vi fokuserat på markkartering och miljö. Jordmån och kollager, bevarande av jordbruksmark, vattenvård och villkor för miljöersättning ingår i kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden.

I oktober var det frågeställningar gällande växttäcke som låg i fokus. Då kommer också odlingsplaneringen mera aktivt med i bilden på många gårdar. En skild del som ingår i tvärvillkoren är ”Livsmedels- och foderhygien på växtodlingsgårdar”. Här kan du som jordbrukare också med hjälp av checklistor tillsammans med rådgivaren gå igenom de krav som ställs på dagens växtodlingsgårdar.

I november och december är det senast dags att utvärdera växtskyddssäsongen 2016. Vad lyckades riktigt bra? Vad borde förbättras eller kompletteras? Allt det här ingår i integrerad bekämpning (IPM) och aktualiseras i växtskyddsdelen i Råd 2020.

Ekologisk produktion gällande både växtodling och husdjur är likaså ett aktuellt tema hela hösten och vintern. Har du funderat på att övergå till eko-produktion lönar det sej att via Råd 2020 grundligt gå igenom vad det innebär i praktiken. Den ekoplan som beskriver verksamheten på ekogården kan helt göras via Råd 2020.

Begränsning av och anpassning till klimatförändringarna är något vi även den gångna säsongen fått fundera på. På många håll har man fått vara innovativ – och också innovationer är ett genomgripande tema i Råd 2020. Har du nya idéer eller gamla sanningar som kan stöpas om i nya former - diskutera och utveckla dem med en rådgivare via Råd 2020!

Här har vi nu kort berört en del av växtodlingens Råd 2020-tjänster. Husdjursrådgivarna står också till förfogande gällande Råd 2020 och förhoppningsvis kan ekonomisidan komma med under senare delen av 2017. En sak som bör tydliggöras är att de tjänster vi normalt utför(t.ex. odlingsplanering) har en egen taxa, men det är helt möjligt att komplettera en sådan tjänst med Råd 2020.

Kontaktuppgifter:

Jan-Erik Back, växtodlingsrådgivare 050-4417 511, jan-erik.back@lantbrukssallskapet.fi samt övriga Råd 2020-rådgivare vid ProAgria Lantbrukssällskapet

Jan-Erik Back
Sektoransvarig
växtodling
mobil 050-441 7511

Nya sorter av korn och havre

Ett flertal nya utsädessorter har kommit ut på marknaden under de senaste åren. Några av de färskaste är havresorterna Obelix och Niklas och konsorterna Rusalka, Eifel och Kaarle.

Obelix (Plantanova) är en senare havresort med en växttid på 102 dagar. Den har en hl-vikt på 55 kg och den lägsta skalhalten av alla havresorter enligt LUKEs officiella sortförsök. Strået är starkt och ganska kort. Obelix passar till grynhavre med tanke på dess stora kärnor och låga skalprocent. Den är också ett bra sortval med tanke på export.

Niklas (Bor) är en tidig havresort med stora kärnor som passar till kvarnhavre. Växttiden på 93 dagar är två dagar tidigare än Akseli. Strået är ganska långt men relativt stråstyvt. Torolf Bonäs är utsädesodlare och har ett utsädespackeri i Nykarleby. Han har odlat Niklas i år. Skörden på hans åkrar blev 4,8 ton/ha.

– Skörden blev mindre än den skördepotentialen som hade kommit fram i försök men tusen kornsvikt på 42 g var väldigt bra. Jämfört med Riina såg Niklas glesare ut mellan axen i odlingen men den gav en bra kärnskörd även om Riina gav en högre skörd vid oss i år, säger Bonäs.

Det prov som tagits av det första partiet visade på en god kvalitet. Grobarheten i ett obetat prov var 96 %. Bonäs hade inte heller några problem med liggsäd. Är man ute efter en tidig havresort är Niklas ett bra val.

Rusalka (SGN) är en tidig tvåradig kornsort med stora kärnor. Proteinhalten är låg vilket gör att den eventuellt passar som maltkorn. Även Rusalka hade Torolf Bonäs i odling i år. Den sorten vill han dock inte ta ställning till då skörden delvis förstördes av lokala skyfall och ett gåsangrepp.

– Grödan såg bra ut tills den började ligga. Rusalka har ganska smala strån men liggsäden berodde troligen inte på sortegenskaper utan på regnet och en för hög kvävegiva, konstaterar Bonäs.

Rusalka och Eifel är två sorter som är tänkta som efterträdare åt sorten Saana, som försvinner ur sortimentet. Men även om Rusalka har en hög skördepotential blir den, enligt Bonäs, andra valet efter Eifel då risken att Rusalka misslyckas är större.

Eifel (Plantanova) är också en tvåradig sort med stora kärnor och bra skördepotential. Det är en längre sort som tål surare jordar och har i försök gett en bra skörd på sur gyttjelera. Jens Wik som är utsädesodlare i Vassor hade goda erfarenheter av Eifel i år.

Foto: Jan-Erik Back

– Eifel växte bra ända från början och det blev ingen liggsäd, även om den blev onödigt lång. Den började luta på en del ställen men började aldrig ligga mot marken. Eifels starka sidor är att den passar på sämre jordar och att den har stora korn. Är man ute efter en tvåradig foderkornsort passar Eifel bra i vårt område, sade Wik.

Kaarle (Bor) är en flerradig kornsort med hög avkastningspotential. Den har en sen mognad med en växttid på 93 dagar. Kaarle är en storkornig sort med låg proteinhalt. Strået är aningen längre än de flesta andra korn sorter men det är mycket stråstyvt och liggsädesprocenten ligger på 8 % enligt LUKEs sortförsök. Viking Räfså är utsädesodlare och har ett utsädespackeri i Närpes. Han odlade sorten Kaarle både i år och i fjol och var nöjd med den även om det var ett utmanande år med regn och hagel. Han tycker att Kaarle passar bra i vårt område och de odlare som han har pratat med har varit nöjda med sorten. Med tanke på tröskningen kan Kaarle med fördel odlas på samma gård som Wolmari och Elmeri. Wolmari tröskas först, sen Elmeri och till sist Kaarle.

Räfså odlade även Niklas havren som han var nöjd med. Han påpekar att den är en populär sort som kan vara svår att få tag på. Flera packerier har redan slut på utsäde.

Mari Lönnqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4652820

Miljöersättningens krav – miljötent eller miljökurs och kvalitetstest av åkerjord

Krav på utbildning – senast 30.4.2017

Utbildningskravet uppfylls antingen med miljötentamen på webben eller med en 6 h lång kurs som ordnas av de lokala landsbygdsnäringsmyndigheterna.

Kommunerna planerar att arrangera **miljökurserna mellan mitten av januari till mitten av februari 2017**. I huvudsak arrangeras ett tillfälle per kommun under dagtid. Tillfället arrangeras av kommunerna och NTM-centralen i Österbotten. Mer info ges av landsbygdssekreterarna.

Istället för att gå miljökursen kan man göra en **miljötentamen i Mavis Viputjänst** för att uppfylla miljöförbindelsens utbildningskrav. Länk till provfrågorna hittar man på den egna startsidan då man loggat in till Vipu. Det är 25 kryssfrågor man ska besvara och 15 rätt skall man ha för att bli godkänd. Det finns ingen begränsning hur många gånger man får pröva. Frågorna som man skall besvara handlar om kraven i miljöersättningen, miljöavtalen, en del om tvärvillkoren och växtskyddsexamen.

På stödinfotillfällen i våras kom nog det mesta upp och man kan bra kolla upp detaljer i materialet som delades ut. Det materialet är också samlat på AgroTillväxt hemsida http://www.lantbrukssallskapet.fi/projekt/agrotillvaxt/stodinfo-2016/. På Mavis hemsida finns förstås också mycket att använda som stödmaterial.

Kvalitetstestet av åkerjord – senast 30.4.2018

Kvalitetstestet ska utföras för alla basskiften som är större än 0,5 ha. Skiftenas markbedömning görs genom att fylla i en självvärderingsblankett för kvalitetstest för åkerjord. På www.suomi.fi finns blankett 480 "Miljöförbindelsens självbedömningsblankett för kvalitetstest av åkerjord" att använda. Blanketten ska lämnas in till kommunens landsbygdsnäringsmyndighet senast inom april 2018.

Ulrika Wikman
Ekorådgivare
mobil 050-5852 305

Green care
- en ny affärsidé på landsbygden

Vad är Green care?

Green care är en ny form av företagsamhet där lantbrukaren kan erbjuda sin gårdsmiljö för rehabiliterande verksamhet. Det handlar om att erbjuda vardagliga sysslor på en lantgård, i trädgården eller i skogen med syfte att den kund som deltar i verksamheten ska må bättre och utvecklas. Green care -verksamheten kan användas i vården av många psykiska, fysiska och sociala problem, samt i förebyggande syfte.

Kunskapskrav

Lantbrukaren behöver inte ha en vårdutbildning, utan det räcker att lantbrukaren ger sin arbetsplats och sin tid till förfogande för en Green care – kund, mot ersättning. Då ansvarar vårdaren för vården och målsättningarna för verksamheten. Lantbrukaren bidrar med det hon eller han är bra på, djur, odling, trädgård och natur och nyttjar gården som en plats för utveckling av de individer som kommer dit.

Positivt för hälsan

Green care verksamhet ute i naturen och på lantgården sänker blodtrycket, minskar muskelspänning, förbättrar immunförsvaret, minskar stresshormonerna och förbättrar koncentrationen. De hälsobringande effekterna uppstår som resultat av återhämtning, fysisk aktivitet och social gemenskap.

Christer Yrjas, Hushållningssällskapet Skåne och Pia Smeds, Luke.

Kvalitets-kriterier

De nationella kvalitetskriterierna för Green care verksamhet kommer att bli klara i början av 2017. Då kan man ansöka om intyg för sin verksamhet och använda det i marknadsföringen av sitt företag och sina tjänster. Verksamheten ska vara målinriktad, professionell och ansvarsfull.

Green care i Sverige – Grön Arena

I vårt arbete med Green care har vi nära kontakter med framförallt Sverige som också arbetar för att utveckla Green care-tjänster. I Sverige bedrivs arbetet av Hushållningssällskapet och där samlas arbetet under varumärket Grön Arena och består av de tre delarna Social omsorg, Gården som pedagogisk resurs och Hälsa och rekreation. Utmaningarna liknar de vi har i Finland, men arbetet i Sverige är organiserat på ett lite annat sätt med ett nationellt arbete med Grön Arena.

Projekt i Österbotten

Det pågår för tillfället två Green care projekt i Österbotten och Mellersta Österbotten. Målet är att göra Green care verksamheten känd i regionen, öka kunskapen om välfärdstjänster i natur- och lantgårdsmiljö, inspirera till ny företagsamhet genom lokala exempel och koppla ihop kunder och tjänsteproducenter. Alla delar av projektet genomförs tvåspråkigt. Projektens huvudgenomförare är Naturresursinstitutet (Luke) och Centria yrkeshögskola i samarbete med Vasa universitet/Levón-institutet.

Läs mer

Mera information på hemsidan www.greencarebotnia.fi och om den nationella Green care förening på www.gcfinland.fi (på finska). Ta gärna kontakt med forskaren Pia Smeds (pia.smeds@luke.fi) om du är intresserad att veta mera.

Spannmålens mögeltoxiner bekymrar runt om i Finland:

VYR (www.vyr.fi) berättar i slutet av september att i förhandsproven på havre och vete, som kommit till industrin och i EVIRAs analyser, har 70-75 % uppfyllt livsmedelsgränserna gällande DON-halten. Nästan allt vete har uppfyllt foderspannmålens gränser men 10 % av havren har haft för höga DON-värden och duger endast att brännas. Dessa prover är i år partier, som kommit från områden i sydöstra Finland, Nyland och Tavastland men också Norra Savolax och Norra Karelen, som haft förhöjda DON-värden.

Också här i Österbotten har uppmätts höga DON-värden i havrepartier och i vissa områden är det riktigt bekymmersamma halter. I år är det väldigt viktigt att analysera allt spannmål som skall till djurens foder, speciellt havre och vete, eget spannmålsfoder och inköpt spannmål från annan gård. Alla spannmålsuppköparna analyserar varje parti för att säkerställa skördens säkerhet. Hortilab i Närpes och andra laboratorier i nejden gör DON-analyser i spannmål. Ta ett representativt prov - många delprov, minst 10 st.- ju större parti desto fler prov, och blanda ihop och sänd ca 1 l säd för analys. Säsongens väderleksförhållanden har verkligen gynnat rödmöglet, både under blomningen och vid tröskningen. Det regniga vädret i juli och lämpligt varmt gjorde att rödmöglet smittade blommorna och finns kvar i kärnorna i skörden. Vid tröskningen smittades kärnorna utifrån om det var fuktigt och varmt samt om spannmålet inte torkades tillräckligt snabbt.

Risken för mögeltoxiner i skörden kan sänkas genom en hård och effektiv sortering där alla små och skrumpna kärnor fås bort. Det här är viktigt både med tanke på foderanvändning och eget utsäde till nästa säsong.

Ulrika Wikman
Ekorådgivare
mobil 050-5852 305

Foto: Jonas Brunnström

VÅRA VERKTYG TILL NYTTA FÖR GÅRDEN

PRO Agria Österbottens Svenska Lantbrukssällskap

UTVECKLINGSSAMTAL

Kartläggning av lantbrukarens strategiska målsättningar. Rådgivaren går tillsammans med lantbrukaren igenom den framtidsvision och de målsättningar som finns. Målsättningen är att kunden ska få en tydlig bild av vilka framtida mål hen strävar till, och vilka åtgärder som bör tas för att nå dit.

KONKRET FÖRDEL: Ger en tydlig bild av var gården står och vart man är på väg. Bra grund för fortsatt ekonomiplanering.

KASSABUDGETERING

Uppgörande av en kassabudget för det kommande året, samt uppföljning så som kunden önskar. Budgeten visar hur pengarna räcker till under året. Den kan göras per månad, kvartal eller år. Målsättningen är att kunden får ett bra verktyg för hanteringen av likviditeten på sin gård.

KONKRET FÖRDEL: Jordbrukaren ser när under året som pengarna inte räcker. Behovet av dyra kortsiktiga lån minskar.

INVESTERINGS-KARTLÄGGNING

En grundläggande analys av en kommande investering. Omfattar åtminstone en ekonomikalkyl där investeringens ekonomiska nytta reds ut. Vid behov går en byggnads- eller produktionsrådgivare igenom de praktiska förutsättningarna på gården.

KONKRET FÖRDEL: Jordbrukaren får en omfattande utredning över den ekonomiska möjligheten att genomföra investeringen.

STÖD VID IBRUKTAGANDE AV INVESTERING

Genomgång av hur investeringen genomfördes samt uppdatering av de ekonomiska planerna enligt det verkliga läget efter investeringen. Med produktionsrådgivarens hjälp körs produktionen effektivt igång, så att investeringen fort ger ökade intäkter.

KONKRET FÖRDEL: Den nya investeringen börjar producera så fort som möjligt. Risken för inkörningsproblem minskar. Investeringens inverkan på beskattningen och låneskötseln tas i beaktande.

RESULTATANALYS

Ekonomisk analys över gårdens lönsamhet och skuldsättning för ett avslutat bokföingsår. Korta råd kring den ekonomiska situationen och jämförelsematerial på liknande gårdars ekonomi.

KONKRET FÖRDEL: Jordbrukaren blir medveten om sitt ekonomiska läge. Med jämförelsematerial som hjälp kan man hitta sätt att förbättra ekonomin.

VÄXTODLINGENS PRODUKTIONS-KOSTNADSANALYS

Kalkyl över produktionskostnaden per gröda med jämförande material från andra gårdar. Rådgivaren ger konkreta råd kring hur lönsamheten i odlingen kan höjas.

KONKRET FÖRDEL: Möjlighet att förbättra odlingens lönsamhet.

KONTAKTA VÅRA RÅDGIVARE FÖR MERA INFO!

Hjälpmedel för kort- och långsiktig ekonomiplanering

Under senhösten är det aktuellt att uppdatera ekonomiplaneringen! Det krävande ekonomiska läget gör att det är allt viktigare med en bra planering av gårdens ekonomi. ProAgria erbjuder hjälp med detta, nu i form av tjänster där staten bidrar med delfinansiering. I denna artikel går vi igenom kassabudgetering och investeringskartläggning. Andra tjänster är t.ex. utvecklingssamtal och resultatanalys.

Kassabudget

När lönsamheten är svag inom jordbruket blir gårdarnas likviditet (pengar i kassan) ofta lidande. Då ökar behovet av kortsiktiga lån för att t.ex. köpa konstgödsel och utsäde. Ofta är dessa lån dyra och man kunde i många fall ha klarat sig utan dem med en bättre planering. En sådan planering kallas likviditets- eller kassabudget.

Budgeten görs oftast upp för ett år i taget. Den ställs upp så att man ser förändringen i kassasituationen. Från inkomsterna dras alltså alla utgifter bort, även investeringar, låneskötsel och skatter tas i beaktande. Budgeten kan göras utan indelning i perioder, dvs. så att man gör en budget där bara hela årets läge syns. Vi rekommenderar dock att budgeten delas upp i perioder, exempelvis i kvartal. För varje kvartal räknas kassaläget ut per den sista dagen i kvartalet. Då ser man tydligt när under året som det blir svårast att klara av läget. Även en uppdelning i perioder om en eller två månader är möjlig.

Budgeten bör helst göras upp i god tid före året inleds. Den bästa tiden är nu, när mellanboksluten görs upp. Då finns det så färska uppgifter som möjligt att basera budgeten på. För att kunna göra budgeten behövs det självklart information om när under året som inkomsterna och utgifterna infaller. För det kan man ta hjälp av tidigare års bokföring, stödutbetalningsprognoser, lånens betalningsplaner samt den egna produktions- och försäljningsplaneringen.

När budgeten är klar bör den inte glömmas bort! Under året bör man följa upp hur budgeten håller, för att kunna skrida till åtgärder om det ser ut att bli sämre än planerat. Det förutsätter att bokföringen görs löpande under året, och inte bara under hösten och efter att året är slut. Om budgeten är gjord med två månaders intervall, så måste också bokföringen göras lika ofta. Endast då kan man verkligen följa med sin ekonomi under året. Detta är något som varje större bolag gör, och även mindre företag har stor nytta av att följa med sin ekonomi under året.

ProAgria Lantbrukssällskapet står till tjänst med uppgörande av budget och uppföljning av budgeten. Vi gör upp en budget som är anpassad enligt kundens önskemål, och följer upp den med önskat tidsintervall. Om bokföringen sköts av Bokföringssällskapet, så kan vi snabbt och smidigt ge rapporter under året med förslag till åtgärder.

Investeringskartläggning

När man planerar en betydande investering är det viktigt att granska hur lönande den är, och vilka förutsättningar det finns för att genomföra den. Som exempel kan man ta ett nybygge av en ladugård för nötuppfödning. Före beslutet om bygget tas bör man granska ett flertal faktorer. Hur mycket åker behövs för att producera foder åt djuren i framtiden? Om ökningen i djurmängd är stor kanske inte arealen räcker till och man blir tvungen att köpa en del foder eller effektivera den egna foderproduktionen. Hur skall odlingsplanen se ut? Hur ska djuren köpas in? Är det möjligt att få tag på de mängder som behövs? Här kan det vara av vikt att diskutera ingående med slakterierna, eller skriva avtal med diko- eller mjölkgårdar.

För att få en fungerande byggnad till ett rimligt pris är det även viktigt med bra byggnadsplanering. En planerare som känner till förutsättningarna inom lantbruket bör anlitas, och helst ska personen inte ha någon anknytning till försäljarna inom lantbruksbranschen. Här kan även lantbrukaren ta reda på själv vad som fungerar på andra gårdar, genom att besöka visningar av nya ladugårdar och diskutera med de som byggt de senaste åren.

När de tekniska förutsättningarna har klargjorts är det dags för den ekonomiska planeringen. Man bör göra upp en långtidsplan där gårdens lönsamhet, likviditet och skuldsättning analyseras. För att investeringen ska vara vettig att genomföra, måste ekonomin vara under kontroll i framtiden. Helst ska lönsamheten och kassaflödet (likviditeten) förbättras, utan att skuldsättningen blir ohållbart hög. Gårdens likviditet måste vara så bra att tillräckliga uttag till försörjningen av familjen kan göras från gårdens kassa.

ProAgria hjälper dig med att kartlägga den planerade investeringens genomförbarhet. Våra produktionsrådgivare går igenom de praktiska förutsättningarna på gården och hjälper dig att planera foderproduktion, djuranskaffning och stödoptimering m.m. Våra ekonomirådgivare hjälper dig med att göra upp en långtidsplanering av ekonomin. Till vår hjälp har vi affärsplanen, som är en grundlig framtidsplan över hur lönsamheten, likviditeten och skuldsättningen utvecklas i framtiden. Normalt görs planen på ett historiskt år och 9 planerade. I affärsplanen ingår även en grundlig beskrivning av gårdens verksamhet, den planerade investeringen och hur ekonomin utvecklas i framtiden.

Med detta som grund är det lättare ta beslut om du genomför investeringen eller inte. I vissa fall måste planerna ändras för att investeringen ska vara vettig att göra. Vi ger konkreta råd kring vad som verkar vara rätt beslut enligt investeringskartläggningen.

Staten stöder både kassabudgetering och investeringskartläggning, samt även några andra ekonomirelaterade tjänster. Kontakta din ekonomirådgivare så kan vi informera mera om de statsstödda tjänsterna och göra upp en offert åt dig enligt just din gårds behov!

Per-Erik Järn

Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535

RÅD 2020
– prisvärd rådgivning för jordbrukare

Via Råd 2020 kan jordbrukare få sakkunnig rådgivning. För varje gård har det reserverats 3500 euro för dessa tjänster fram till år 2020.
– Vi har haft nytta av rådgivningen och uppmuntrar gärna andra till att ta vara på möjligheten, säger Benny Nybäck i Toby och Tommy Österås i Närpes.

— Växtodlings- och Råd 2020-rådgivare Magnus Långskog och spannmålsodlaren Tommy Österås på ett rågfält i Närpes.
– Det här är början till nästa vinters rågbröd, säger Tommy Österås.

Målet med Råd 2020-tjänsterna är att försäkra sig om att jordbrukare och odlare erhåller jordbruksstöd fullt ut, hittar nya utvecklingsobjekt inom verksamheten och förbättrar gårdens resultat.

Någon som ser med andra ögon

Benny Nybäck driver dikoproduktion i Toby, Korsholm. Generationsväxling skedde 2009 och Benny har delvis också annat arbete. Nu förändrades verksamheten avsevärt då hans nya, och andra, stall stod klart för ett år sedan och djurmängden ökade från hundra till tvåhundra djur av rasen Charolais.

– Jag såg information om möjligheten till Råd 2020 och tänkte att det är bra om någon utifrån kan ge råd och se sådant som man lätt själv blir hemmablind för, säger han.

Vid två tillfällen har han haft besök av rådgivaren Jessica Eklund från ÖSL.

– Vi har gått igenom verksamheten med fokus på djurens välbefinnande. Jag har fått bra tips om till exempel saker inom administrationen som hur djuren ska bokföras, vaccineringar och sådant. Även om jag alltid gör mitt bästa och jobbar i tron att allt är i skick är man ändå osäker inför en eventuell granskning.

– Jag är nöjd med den hjälp jag fått från Råd 2020. Det känns tryggt att någon annan också gått igenom saker här och gett goda råd.

Samma dag som intervjutillfället hade en ny kalv fötts på gården.

– En stor kalv, över 60 kilogram och nog en av de största nyfödda kalvarna jag sett, ler han.

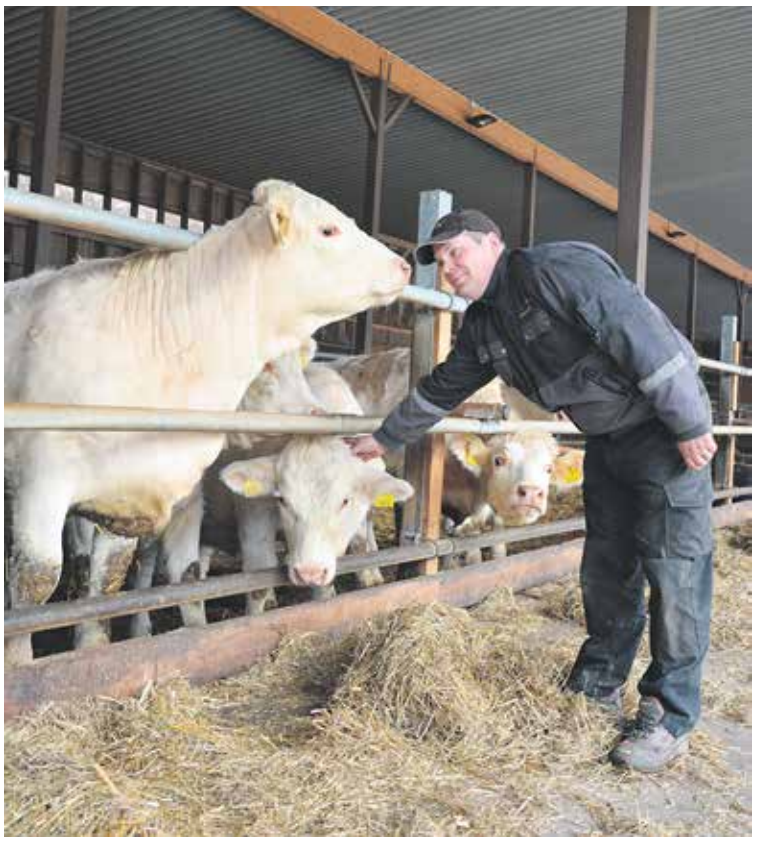

— Benny Nybäck har en djurbesättning om 200 djur. Anläggningen består nu av två stall med så kallad kall lösdrift.

Ta vara på möjligheten!

Tommy Österås i Närpes är spannmålsproducent och odlar spannmål på cirka 85 hektar. I år har han skördat i huvudsak råg, korn och havre. Han har också tagit möjligheten till vara om rådgivning från Råd 2020.

– Jag tycker absolut att producenter, på både djur- och växtsidan, ska ta vara på chansen. Rådgivningen är avgiftsfri för producenterna så när som på moms – och det är inga summor att tala om.

– Jag kontaktade växtodlingsrådgivaren Magnus Långskog vid kontoret i Närpes. Han har varit ut ett par gånger och vi har till exempel kontrollerat miljöremsor på en del av åkrarna, alltså sett till att skyddsremsor mellan bäckar och odlingar är korrekta, samt kontrollerat rågodlingar.

– Det är bra att få diskutera med en rådgivare kring de ämnesområden som anknyter till Råd 2020. Regelrätta odlingsplaner, skattefrågor eller generationsväxlingar är sådant som inte hör hit, tillägger han.

– Rådgivningen hjälper oss att ha verksamhet som följer regelverket om det blir granskning.

Rådgivaren sköter pappersarbetet

Råd 2020 är systemet för jordbruksrådgivning, en del av programmet för utveckling av landsbygden i Fastfinland 2014-2020 och bygger på Europaparlamentets förordning om stöd för landsbygdsutveckling.

Rågivningen erbjuds jordbrukare och markägare som slutit miljöavtal som ingår i miljöersättningarna och rådgivarna är utbildade och godkända av Landsbygdsverket Mavi.

I praktiken går det till så att jordbrukaren eller markägaren kontaktar ÖSL:s rådgivare och bokar ett besök till gården. Rådgivaren sköter sedan pappersarbetet och medelreservering på Hyrrä (MAVIs webb-tjänst). Besöket förverkligas, rådgivaren sköter redovisning till MAVI och jordbrukaren får därefter momsräkning från Lantbrukssällskapet.

Vad passar gården?

Jordbrukaren kan exempelvis få hjälp med att välja åtgärder från olika ersättningssystem som passar den egna gården, så som miljöersättning, förgröningsstöd eller ersättning för djurens välbefinnande. Vidare omfattas rådgivningen av bland annat miljöfrågor, djurens hälsovårdsplaner, integrerat växtskydd eller effektivering av energiförbrukning.

Rådgivningen är prisvärd och med fördel kan man redan vid första besöket planera hur de reserverade medlen för en gård på bästa sätt disponeras under programperioden. Vid Österbottens svenska lantbrukssällskap finns elva rådgivare inom växtodling- eller produktionsdjur med behörighet för Råd 2020. De finns listade på sista sidan i den här tidningen. Ta kontakt!

Ämnen för rådgivningen inom Råd 2020 är:

- tvärvillkor
- kraven på förgröningsstöd
- bevarande av jordbruksmark
- begränsning av och anpassning till klimatförändringar
- biologisk mångfald
- vatten- och markskydd
- miljöersättningar
- ekologisk produktion
- växtskydd och integrerad produktion
- produktionsdjurens välbefinnande och hälsa
- omständigheter som anknyter till miljöeffektivitet såsom effektivare energianvändning och förnybar energi

Text och foto:
Lisbeth Bäck/ Kustmedia Ab

TEMA EKONOMI

Framtidssamtalet ett värdefullt verktyg

Affärsmöjligheterna för de företag som verkar på landsbygden är många. Efterfrågan på jordbruksföretagens produkter och tjänster, som hämtas ur jorden, skogen, trädgården och ur landsbygdens miljö, kommer alltid att finnas. Men det är inte alltid så lätt att veta vad man skall satsa på. Ska jordbrukaren utveckla sitt befintliga företag eller satsa på något helt nytt? Vad efterfrågas just nu och vad kommer att efterfrågas i framtiden? Vad är just jag duktig på?

Det är viktigt att fokusera på nuet men det är också viktigt som företagare att hela tiden blicka framåt. Hur framtiden kommer att se ut vet ingen, men att förutsättningarna förändras det kan man vara säker på.

När vardagen rullar på för fullt finns en risk att man tappar greppet kring jordbruksföretagets strategi och målsättning. Vad är egentligen viktigast just nu? Med ett framtidssamtal får du hjälp med att prioritera saker i rätt ordning och styra utvecklingen i rätt riktning.

Följande frågor är viktiga att fundera på inför framtidssamtalet

1. Vad är mitt mål med min verksamhet?
2. Vad är företagets svaga och starka sidor?
3. På vilket sätt blir mitt företag mera konkurrenskraftigt?
4. Hur kan jag få en bättre avsättning på mina produkter?
5. Hur ökar jag lönsamheten och produktiviteten?
6. Hur utvecklas jordbrukspolitiken?
7. De flesta företagare strävar efter att växa och bli mera lönsamma, men för att få jordbruksföretaget i rätt riktning inför framtiden är det bra med ett bollplank som kan hjälpa just ditt företag att vidareutvecklas.

Vad innehåller ett framtidssamtal?

Med ett framtidssamtal hjälper en rådgivare dig att hitta och utveckla dina möjligheter i just ditt jordbruksföretag. Vi kartlägger dina framtidsvisioner och målsättningar tillsammans med dig. Vad det konkret kan resultera i kan vara att du t.ex. genomför mindre förändringar som effektiverar den rådande verksamheten.

Med ett framtidssamtal eftersträvar man också till att jordbrukaren skall kunna använda det som beslutsunderlag och därmed enklare kunna ta tillvara framtidens möjligheter. Det som framtidssamtalet också fokuserar på är att rådgivaren skall kunna hjälpa till med att hitta just dina speciella förutsättningar och dina personliga drivkrafter.

Du får alltså hjälp med att sätta upp mål för ditt företag och framförallt med hur du kan följa upp hur verksamheten verkligen går. Vi kan också hjälpa dig med att analysera gårdens ekonomiska resultat och på vilket sätt du kan förbättra det. Ibland kan väldigt små detaljer påverka enormt mycket, men man ser dem inte alltid själv. Framtidssamtalet kan ge mera klirr i kassan och nya möjligheter för just ditt jordbruksföretag!

Åsa Mattsson

Ekonomirådgivare
mobil 050-330 7508

Ekonomin i fokus
10.11.2016

Kl. 9.30 Välkomstkaffe
Kl. 10 Hantera ekonomiska förändringar -case Baltic Yachts, Lisbeth Staffans
Kl. 11 Budgetering och planering, Per-Erik Järn
Kl. 12 Möjlighet till lunch på egen bekostnad

Plats: Hotell Polaris, Edsevö

Anmälan senast 3.11 till Lantbrukssällskapet tfn 010 839 2200 eller carina.ahlnas@proagria.fi Ingen kostnad för deltagande. Välkommen med!

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap AgroTäviet

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

Lönsamhetsbokföring

- Ekonomisk översikt av din verksamhet

Är du intresserad av ekonomi och vill följa med lönsamheten i ditt företag? Vill du årligen få en rapport med ekonomiska nyckeltal och kalkyler som hjälper dig planera företagets framtid? Då skall du komma med i Lönsamhetsbokföringen!

Lönsamhetsbokföringen är helt gratis, vi kommer hem till dig och samlar in informationen kring verksamheten. Informationen sammanställs och skickas till Luke (Naturresursinstitutet). Luke granskar materialet och framställer rapporter och kalkyler av hög kvalité som senare sänds ut till dig. All information behandlas konfidentiellt.

Det som krävs är att du kan redovisa mängden arbetstimmar under året, vilket du lätt kan göra med hjälp av arbetsboken vi ger dig. Skattebokföringen och information kring produktionen och verksamheten samlar vi in när vi besöker dig.

Detta är ett enkelt sätt att hålla koll på lönsamheten och ett bra verktyg för framtidsplanering.

Tag kontakt så diskuterar vi mera!

Johanna Norrvik

Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535
johanna.norrvik@proagria.fi

LANTBRUKARENS PERSONLIGA RÅDGIVARE.

”Vi tar fram lösningar som stöder ditt företags framgång.”

Vi tar ansvar för att saker och ting löper enligt plan. Våra kunder tackar oss för vårt människonära och flexibla arbetssätt.

Vill du veta mera? Boka in ett möte. Du når oss per e-post (foretag@aktia.fi) eller genom att ringa vår företagskundservice **tfn 010 247 6700.**

Välkommen till Aktia Bank!

Bättre så.

Aktia

Grundtorrläggning

Foto: Mikael Blomqvist

Efter en extrem våt odlingssäsong har problem med åar, bäckar och utfall eskalerat. Den stora regnmängden gör att dikesfårorna på många ställen inte klarar av de stora vattenmassorna. Om underhållet inte skötts så förvärras problemen med översvämningar och skördebortfall.

Helgeås rensning före...

...och efter.

Vanligaste problemen är att utfallet har slammat igen, slänterna har rasat och det finns växtlighet och t.o.m. trädstammar i dikesfåran. Andra problem med utfall är att trumbottnarna är högre än balanslinjen i utfallet eller så är trummorna underdimensionerade. Om utfallet har en liten lutning eller ingen alls rekommenderas en profilavvägning av dikesbottnen och en arbetsutpålning av grävdjupet. Om man har en ojämn balanslinje där man rensat för djupt på vissa partier och balanslinjen stiger nedströms förorsakar det igenslamning och retardation av vattnet. Om man trots rensning fortfarande har problem så kan man kontakta dräneringsplanerarna för vidare utredning av problemen.

Underhållsskyldighet

Om underhållet av diken säger vattenlagen följande: (27.5.2011 / 587, 5 kap.8 §)

Underhåll och användning av diken. Nyttotagaren eller nyttotagarna ska underhålla ett dike på det sätt som föreskrivs i 7 §. Om det har bildats en dikningssammanslutning för att sköta de angelägenheter som följer av dikningen, ska sammanslutningen se till att diket underhålls

Dikningssammanslutningen har enligt lagen skyldighet att underhålla diken och underhållsåtgärder.

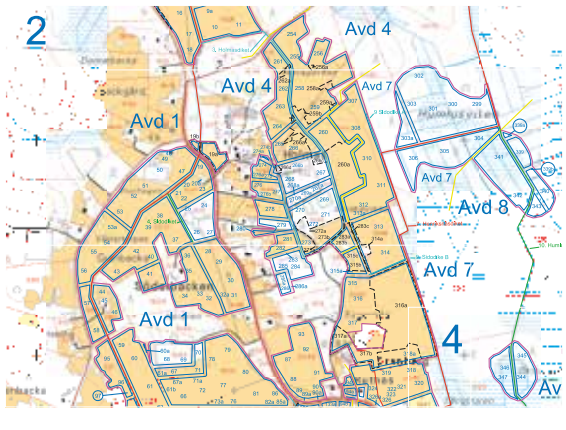

Nyttoområdet med figurnummer, vattenleder med mera.

Foto: Kaj Nylund, Pensala

Helge å i Långåminne rensades senaste sommar

Sysslomannen för Helgå ås dikesföretag, Börje Gullman, rekommenderar dikeslagen att i god tid ser över underhållet. Från initsieringen tills resningen är genomförd så tar processen vanligen 1–2 år.

Kostnader för underhållet

Kostnaden för underhållet faller på markägarna på nyttoområdet. För att kunna fördela kostnaderna har varje dikessammanslutning en kostnadsfördelningslängd. Om det skett många ägarbyten på nyttoområdet och det är länge sen den uppgjorts bör längden uppdateras.

Lantbrukssällskapet uppdaterar fördelningslängder och kartor för att underlätta sysslomännens arbete. De nya kartorna är mycket tydliga och det är lätt för intressenterna att hitta sina egna områden som tillhör nyttoområdet. Kartorna görs i dag även på flygbildsbotten. I beställningen ingår också att Lantbrukssällskapets personal deltar i möten och presenterar de nya materialet och svarar på frågor.

Utbildning för sysslomän

Inkommande vinter kommer Lantbrukssällskapet tillsammans med tjänstemän från NTM-centralen att ordna kurser för sysslomän inom projektet Agrotillväxt. Behovet av rensning och underhåll av diken och utfall blir inte mindre och många dikeslag är inte aktiva.

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Novia utbildar lantbrukets experter

Yrkeshögskolan Novia fortsätter den 100-åriga traditionen av svenskspråkig agrologutbildning i Finland. Att studera till agrolog är att skaffa sig en mångsidig kunskapsbas som bäddar för många olika roller inom lantbrukets yrkesliv. Som agrolog kan du bland annat jobba som företagare, förvaltare, gårdsskötare, arbetsledare eller som rådgivare. Din arbetsplats kan t.ex. finnas på en gård, i en lantbruksorganisation, inom landsbygdsförvaltningen, administration eller inom en organisation som jobbar med landsbygdsutveckling.

Studierna på Novias Campus Raseborg räcker vanligtvis fyra år. Man lär sig först grundkunskaper i t.ex. växtproduktion, husdjursproduktion och skogsbruk för att också tillämpa kunskapen i praktiken. En del av studierna sker på gårdar och under specialiseringspraktiken år tre åker många utomlands för att skaffa sig internationell kompetens och se hur lantbruket ser ut t.ex. i USA, Australien eller i Europa. Studierna avslutas med ett examensarbete som är värt 15 studiepoäng. Examensarbetet är på många sätt ”kronan på verket” som ger en skjuts ut i arbetslivet. Arbetet är ofta en beställning från arbetslivet. Sysselsättningen bland nyutexaminerade agrologer och efterfrågan på yrkeskunniga agrologer är god. Sammanhållningen mellan agrologerna börjar odlas i studielivet av studerandeföreningen Skuffis r.f. och fortsätter livet ut.

Mer information om studier och agrologyrket hittar du på www.naturbruk.fi eller novia.fi/naturbruk

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA

TEMA EKONOMI & MILJÖ

Stort intresse för georefererade kartor

På Lantbrukssällskapet har den största flygbildskartan på täckdikessystem hittills gjorts på ett område på 73 ha. Det enhetliga området som rymdes på ett kartblad i storleken A0 odlas av Tomas Långgård. Kartans storlek är 80 cm x *120 cm och är i skala 1:2000 och har laminerats för att hållas bättre.

Området på kartan består delvis av nyplanerade täckdikessystem ochmen även kompletteringsdikningar. De gamla täckdikeskartorna ritades om helt med alla detaljer, höjdkurvor, lutningar på dragdiken med mera för att kartan ska se enhetlig ut.

På kartan är det mycket lättare att hitta brunnar och diken när man kan relatera till något i terrängen och hela kartan kan man ta in i en GPS-apparat.

Över 10 st. gamla kartor förnyades till en enhetlig karta.

Tomas Långgård med dottern Elin och den nya georefererad täckdikningskartan.

Gammal täckdikeskarta på flygbildsbotten

Om den gamla täckdikeskartan är i bra skicka kan det räcka med att man vrider in den på flygbildsbotten och sådå har man lättare att orientera sig i terrängen. Speciellt när man har slagit ihop många mindre skiften till ett större basskifte och det finns många system så underlättar det uppsökningen av diken, brunnar med mera.

Georeferering av karta

Georeferering betyder att man ritar om gamla kartan så att man kan ta in den i en GPS-apparat. Då hittar man utloppen, diken med mera med hjälp av en GPS-apparat. Flygbildskartorna är i ETRS- TM35FIN koordinatsystem från Lantmäteriverkets kartdatabas och t.ex. nya täckdikningssystem inmätta i samma koordinatsystem får man automatiskt in på kartan.

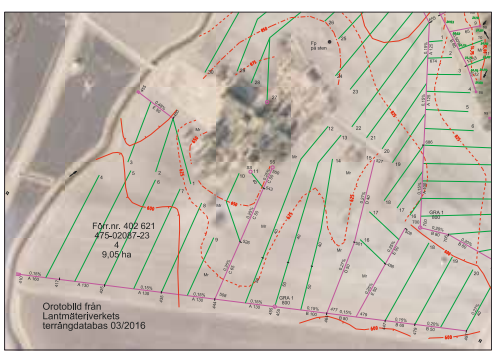

Kartbeställningar

Saknar du en gammal täckdikeskarta så kontakta Lantbrukssällskapets dräneringsplanerare så letar vi fram kartan ur arkivet. Även gamla kartor finns numera i elektronisk form, till och med från 1930-talet.

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Projekt AgroTillväxt

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap AgroTillväxt · Närings-, trafik- och miljöcentralen · Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Noll vindavdrift med innovativ radodlingsspruta

De senaste åren har det varit aktuellt med munstycken som reducerar vindavdriften med 50, 75 eller 90 % om man har skiften som gränsar till vattendrag på grund av preciserade krav på skyddsavstånd. På Borgeby Fältdagar den 29–30 juni visades en spruta med noll avdrift. Det är det Brittiska företaget Micron med radodlingssprutan Varidome som stoltserar med den prestationen.

	Modell		
	S1	S3	S5
Arbetsbredd m	3	6	9
Även frontmontage	X	X	
Dubbla tank och sprutsystem		X	X

Micron Varidome finns i 3 modellutföranden.

Noll vindavdrift

Genom att placera munstycket i en avlång skyddshatt kan sprut dimman skyddas för vinden. Hatten följer marknivån och genom att den är vridbar kan besprutningsbredden varieras. Besprutningsbredden per rad kan justeras mellan 8–80 cm beroende på modell. Hatten är enkelt löstagbar för att underhåll ska kunna skötas smidigt.

Ingen avdrift vid besprutning under skyddshatt.

Förbättrad sprutteknik – dubbla system

Modellerna S3 och S5 är försedda med dubbla tankar och sprutsystem. Dubbelsprutsystemet är uppbyggt så att ena systemet sprutar inne i skyddshatten och det andra sprutar mellan skyddshattarna. På så vis kan med en körning besprutning utföras med olika medel eller blandningar i raderna och mellan raderna. Samtliga modeller är konstruerade så att de enkelt kan justeras till aktuellt radavstånd, likaså kan radbredden / radmellanrum som besprutas justeras vartefter odlingsväxten breder ut sig. Justering av besprutad radbredd sker genom att ändra på skyddshattens vinkel.

Dubbelbesprutning

I praktiken går dubbelbesprutningen av ogräs till så att odlingsgrödan i raden besprutas mellan skyddshattarna med ett selektivt preparat (milt och dyrt som odlingsväxten tål men tar ofta inte alla ogräs). Sedan sprutas en kraftigare blandning eller annat preparat under skyddshatten över radmellanrummet som säkert tar de ogräs som finns där. Därmed skyddas odlingsgrödan från den kraftigare blandningen då den besprutas under skyddshatten.

Genom att utnyttja radbesprutningstekniken går det även att reducera mängden växtskyddsmedel så länge som odlingsväxten inte täcker hela radmellanrummet.

http://www.microngroup.com/home

Stefan Nordman
Potatisrådgivare
mobil 0400-266 682

Sparbanken alltid vid din sida!

Kvevlax Sparbank | Tel. 06 346 2111 | www.sparbanken.fi

Projekt AgroTillväxt

Vallväxter och vallfröblandningar

Grunden för vallodlingen är att åkern är i skick, fodervallen är en satsning för flera år. Det är värt att planera och skaffa vallfrö med samma omsorg som övrigt utsäde. Här gäller att helheten är bättre än delarnas summa. Man strävar att utnyttja de bästa egenskaperna för varje växt och låta dem komplettera varandra. Vid planeringen av vallfröblandningen, är det bra att tänka på att den

- Är lämplig för användningsändamålet
- Passar jordarten ifråga
- Övervintrar bra
- Bildar ett tätt bestånd
- Är lämplig för skörderytmen, 2 eller3 skördar
- Har god odlingssäkerhet
- Ger en bra skörd

VALLBALJVÄXTER

minskar kvävegödslingsbehovet, höjer fodervärdet och smakligheten.

Rödklöver passar i blandningar med timotej. Den är smaklig och ger större skörd än de andra klöverarterna.

Alsikeklöver är anspråkslösare i kraven på växtplatsen än rödklöver. Tidigare än rödklöver. Alsikeklöver trivs bättre på torvmarker och mulljordar än rödklöver.

Vitklöver fyller vallbeståndets nedre del och lämpar sig speciellt bra på betesvallar. För slåttervallar används mera högväxande sorter. Den är smaklig och härdig mot trampning. Vitklövern bildar utlöpare och fyller ut luckor som uppstått i vallen. Den etablerar sig långsammare än rödklöver och alsikeklöver men andelen ökar under andra och tredje vallåret.

Lusern har djupa rötter och producerar rikligt med protein. Anläggningen är krävande men ett väletablerat bestånd ger god avkastning. Hos oss passar den i tvåskördesystem, så att slåtter efter mitten av augusti kan undvikas för att säkerställa övervintringen.

Foto: Boreal bildarkiv

Rödklöver.

TIMOTEJ

är basen för våra vallblandningar (50–80%).

Den är smaklig och har god avkastningsförmåga och god vinterhärdighet.

Med sina grunda rötter är timotej torkkänslig och den har sämre återväxtförmåga till andra skörd än svingelarterna.

Det finns många olika timotejsorter på marknaden. De skiljer sig från varandra i avkastning och tillväxtrytm. Tidiga sorter, med snabb utveckling på våren, ger tidig stråbildning och smältbarheten (D-värdet) sjunker snabbt. Även för två sorter, som uppnått samma utvecklingsstadium, kan smältbarheten vara olika. Det finns något mera tid att bärga en kvalitativt god skörd på ensilagevallar, vars smältbarhet sjunker långsammare. Det lönar sig att studera förädlarnas/försäljarnas sortbeskrivningar, som tar fasta på både mängd och kvalitet. Som exempel på sorter där smältbarheten sjunker långsammare kan nämnas Tuure, Tuukka, Tammisto II, Tryggve, Jonatan och Nuutti. Ska mycket stora arealer skördas, är det möjligt att välja sorter med olika utvecklingsrytm. Mest påverkas D-värdets utveckling i alla fall av värmesumman.

Foto: Boreal bildarkiv

Timotej i ax.

ANDRA GRÄSARTER

Kompletterande gräsarter (20–50%) används för att ge vallen bättre återväxtförmåga och tätare bestånd. Ett tätare bestånd ger högre skörd och konkurrerar bättre mot ogräsen.

Ängssvingel är snabbväxande, mycket bladrik och tål flera skördar per år bättre än timotej. Den tål trampning ganska bra. Ängssvingeln är också vinterhärdig. Lämplig andel i blandningen är 20-30-%.

Rörsvingel har hög skördepotential, god torktålighet och stor rotmassa. I första skörden är D-värdet ungefär som ängssvingelns men något lägre i andra skörden. Används inte så mycket i betesvall, men nya mjukbladiga sorter torde vara smakligare. Ger bra avkastning även på torkkänsliga områden och då är lämplig andel i blandningen 10-20%.

Engelskt rajgräs är allmän i Europa men övervintringen är svag hos oss. Den har högt D-värde, låg fiberhalt och hög sockerhalt.

Italienskt rajgräs är ettårig och används i grönfodervallar men rekommenderas inte som insåningsgröda vid anläggning av ny vall.

Westerwoldiskt rajgräs är också ettårig men mera lämplig att använda som insåningsgröda.

Ängsgröe är vinterhärdig och tål trampning bättre än andra gräsarter. Eftersom den bildar jordstammar fyller den igen luckor som uppstår i vallen. Bra i blandningar till betesvallar och fånggrödor.

Rödsvingel tål också trampning. Den är torktålig och vinterhärdig. Används i betesblandningar på torkkänsliga områden.

Foto: Boreal bildarkiv

Ängssvingel.

Margareta Slotte

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4111 780

Närings- och spårämnesbehov i vallodling

För att få en hög vallskörd av god kvalitet krävs gödsling med både närings- och spårämnen. Vallens avkastningsnivå påverkas främst av näringsämnen kväve, kalium och svavel. Dessa bör tillföras årligen till grödan eftersom de inte kan förrådsgödslas. Vallfodrets kvalitet påverkas av spårämnen. Djurens behov av spårämnen är större än det behov som vallens tillväxt kräver och därför är det viktigt att se till att mängden spårämnen i vallen är tillräcklig för att kunna möta djurens behov. De näringsbrister som finns i grovfodret behöver kompletteras med mineraler och kraftfoder som måste köpas in till gården.

Viktiga näringsämnen

Kväve är det näringsämne som grödan behöver mest. Det är kvävet som höjer torrsubstansskörden. Kväve och kalium påverkas av varandra. Vid kvävebrist tar inte växten upp kalium och vid kaliumbrist sköter inte kvävet sin uppgift. En för låg kvävegiva i blandvallar medför en stor andel klöver medan en för hög giva gör att klövern konkurreras ut av gräs.

Kaliumbrist kan försämra vallens övervintringsförmåga. Gräs och klöver behöver rikligt med kalium då 70–80 % tas upp av grödan. En för riklig mängd kalium i jorden gör dock att magnesium konkurreras ut, vilket kan leda till kalvnings- och betesförlamning. Kväve- och kaliumgödslingen borde fördelas till alla skördar. Tillförseln av kalium enbart via stallgödsel kan vara svårt då det lätt blir ojämnt fördelade givor som gör att skördenivån påverkas negativt.

Svavel behöver tillföras årligen och kan ges i en giva till den första skörden. Vid pH över 6,5 och fosforgödsling ökar urlakningen av svavel. Svavelbrist gör växten mottaglig för sjukdomar och speciellt hos timotej minskar fröbildningen. Ett överskott av svavel i dieten kan försämra upptagningen av zink, magnesium, koppar och selen. Svavelbrist i dieten är ovanligt men begränsar nedbrytningen av fiber.

Fosfor kan förrådsgödslas och därför behöver grödans behov inte uppnås genom gödslingen varje år men tillförseln måste vara i balans under hela växtföljden. Vallens fosforbehov är mindre än de flesta andra grödors men fosforn behöver ändå finnas tillgänglig för grödan. Fosfor förbättrar vallens tillväxt och skörd. Fosforgödslingen ger mest skördeökning på jordar med låg eller hög pH eftersom fosfortillgängligheten i dessa jordar är begränsad.

Bortförsel av näringsämnen via skörden kg/ha

	Ts-skörd tn/ha	N	P	K	S	Cu	Zn	Mn
Ensilagevall	3	77	9	93	6	0,021	0,93	1,83
	6	154	17	186	12	0,042	1,86	3,66
	10	256	29	310	20	0,07	3,1	6,1

Källa: Luke, Rehutaulukot

Viktiga spårämnen

Finska jordar är av de selen fattigaste i världen. Selen ser inte ut att vara nödvändig för växten men selenbrist i växten påverkar djurhälsan. För lite selen kan orsaka, till exempel, muskeldegeneration hos nötdjur. Även för mycket selen är giftig för djuren.

Kopparbrist är vanligast på lätta jordar med högt pH. Vid höga koncentrationer av koppar eller fosfor i jorden kan växten lida av molybden-, zink- eller järnbrist. Mycket organiskt material i jorden minskar koppartillgången för grödan eftersom den binds i det organiska materialet.

Mangan är mycket tillgängligt under vår- och höstregn, om det finns i jorden, medan torka minskar mängden växttillgängligt mangan. Höga halter av koppar, zink, järn och nickel kan försvåra tillgången. I finländsk jord finns det 20–2000 mg/l mangan, varav 0–50 mg/l är lösligt. Gräs behöver mindre mangan än spannmål men brister kan uppkomma på torra jordar och när pH är 6,5–7. Efter en kraftig gödsling sjunker manganlösligheten snabbare än för andra näringsämnen, speciellt på sandjordar.

Mari Lönnqvist

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4652820

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap AgroTillväxt
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Vallfröblandningar för olika djurgrupper

Olika djurslag behöver olika typer av vallfröblandningar i sitt grovfoder. Också inom djurslaget finns olika behov beroende av vilket produktionsskede djuret finns i. Ett exempel är fodret tänkt till högproduktiva mjölkkor eller en mjölkko i sin. När man anpassar arter men även sorter i vallfröblandningen behöver man tänka över vilka behov, förutsättningar och önskemål som finns på gården. Några avgörande faktorer för val av vallfröblandningarna är djurets foderkrav, syfte med vallen, antal skördar, antal dagar det tar att skörda, sköter man själv skörden eller använder man entreprenör. När man väljer blandning så tänk på antal skördar, tillväxthastighet, härdighet, markförhållanden, motståndskraft mot torka, skörd och konservering. Man kan behöva tänka igenom flera år bakåt och fundera hur det gått med vallfoderproduktionen och vad har foderanalysen visat. Ensilagets kvalitet inverkar på djurens foderintag och tillväxt, så kraftfodrets mängd och proteinhalt i foderstaten bestäms enligt ensilagets fodervärden.

Nedan gjorts en sammanställning över lämpliga och mindre lämpliga vallväxter för djurslag i olika produktionsskeden och djurslag.

Ulrika Wikman
Ekorådgivare
mobil 050-5852 305

	Mjölkkor	
Växtarter för ensilagevall	Timotej, ängssvingel, rörsvingel, klöver, engelskt rajgräs, hundäxing, lucern	
Växter som skall undvikas	Inga särskilda – dock en måttlighet med klöver	

	Betesblandning för mjölkkor	Kvigor och sinkor av mjölkkor
Växtarter för ensilagevall		Timotej, ängssvingel, rörsvingel, engelskt rajgräs, hundäxing, vitklöver
Växtarter för betesvall	För fleråriga beten: Timotej, ängssvingel, engelskt rajgräs, vitklöver, alsikeklöver, ängsgröe	Timotej, ängssvingel, rörsvingel, ängsgröe, vitklöver
Växter som skall undvikas	Blålusern – tål inte trampning Rödklöver – svag tramptålighet Rörsvingel – utmaningar i smaklighet om betesföljden är lång	Klöver i för stora mängder ökar risken för kalvningsförlamning
Övriga anmärkningar	Med måttlig klöverandel undviker man trumsjuka hos mjölkkor (ca 20 % i betesbeståndet). Vitklöverns östrogennivå är låg. Betets höga P och K-innehåll bör tas i beaktande för kons hälsa.	Under sinperioden får ensilagets inte vara alltför energirikt (försämrar foderintaget efter kalvningen)

	Dikor - sintidsperioden - Ensilagefodret skall vara tillräckligt mättande och sent skördat, så att sinkornas vom blir full utan att de äter mer än närings-behovet	Dikor – digivningsperioden - Det bästa fodret till dikorna som kalvar på våren och de som ger di under stallperioden
Växtarter för ensilagevall	Sent eller torrt skördade vallgrödor Timotej, ängssvingel, rörsvingel, (rörflen, halm)	Ungt skördat, ensilage av hög kvalitet - Timotej, ängssvingel, rörsvingel, rajgräs - Klöver (röd-, alsike-, vit-) - Blå- och foderlusern, sötväppling getärt, vicker Vårkalvande diko och digivning på bete - Timotej, ängssvingel, rajgräs - Klöver (röd-, alsike-, vitklöver)
Växter som lämpar sig dåligt	Klöver (röd-, alsike- och vitklöver) rajgräs (engelskt, italienskt) lusern (blå- och foder-) Vallbaljväxter , spec. klöver innehåller mycket kalcium. – för mycket kalcium under sinperioden ökar risken för kon att insjukna i kalvför-lamning. - Med proteingrödornas höga D-värde och råprotein blir djuret lätt för fet.	

	Köttnöt	
Växtarter för ensilagevall	Samma som för mjölkor dvs. timotej, ängssvingel, rörsvingel, klöver, engelskt rajgräs, hundäxing lucern	
Växtarter för betesvall	Samma som för andra nöt. Tillräcklighet och tramptålighet de vikti-gaste egenskaperna: timotej, ängssvingel, hundäxing, eng. rajgräs, vitklöver, ängsgröe och andra gröe-arter	
1-åriga ensilage- och betesvallar (som insåningsgrödor)	Grönfoder av korn och/eller havre (råg), vicker m.fl. **Westerwoldiskt** rajgräs som skyddssäd	
Växter som skall undvikas	Lusern och klöver tål inte trampning, rörsvingel utmaning på beten. Rajsvingelns vinterhärdighet varierar	

	Får	Hästar
Växtarter för ensilagevall	Timotej, ängssvingel, rörsvingel, rödklöver, vitklöver, alsikeklöver, engelskt rajgräs, foderlucern, blålusern, hundäxing	Timotej, ängssvingel, rörsvingel, rödklöver, vitklöver, engelskt rajgräs, blålusern, hundäxing
Växtarter för betesvall	Timotej, ängssvingel, vitklöver, sötväppling, rödsvingel, ängsgröe	Timotej, ängssvingel, vitklöver, rödsvingel, ängsgröe
1-åriga beten (som insåningsgröda)	Italienskt rajgräs, **westerwoldiskt** rajgräs, grönfoderhavre, i mindre mängd fodervicker och rågvicker	Rajgräs
Växter som skall undvikas	I beten rörsvingel – som grövre kan den ratas, och bildar tuvor. Tål inte heller desto mer trampning. Allt för frodigt klöverbete kan förorsaka klostridios (gasbrand)	Alsikeklöver. Troligen är inte själva växten problem för hästen, utan det svampbestånd som vissa växtplantor lever i symbios med. Förorsakar för hästen exem och leverproblem och som följd av förgiftning i värsta fall död.

Källa: Paula Kohijoki, ProAgria Länsi-Suomi, Elina Keski-Soini, ProAgria Pohjois-Karjala, Leila Laine, ProAgria Oulu, Sari Vallinhovi, ProAgria Etelä-Pohjanmaa, Jari Vierimaa, ProAgria Keski-Pohjanmaa, Anna-Maria Kokkonen, ProAgria Etelä-Savo

TEMA HUSDJUR

Foto: Jessika Eklund

— Till första träffen för VMS-robotgrupperna i september hade vi bjudit in svenskarna Mats Fellbrandt från DeLaval och Emma Rudberg från Växa.

Gruppprådgivning – här för att stanna?

Om man följer utvecklingen inom rådgivningen i Europa och Norden, verkar det som om rådgivning till mindre grupper vinner allt större mark. Vi är inte heller obekanta med det här fenomenet i Finland, eftersom liknande verksamhet redan har förekommit under flera års tid i lantbrukssällskap runt om i landet. Så också i Österbottens Svenska Lantbrukssällskaps regi, och planen är att utveckla denna verksamhetsform med nya teman!

Upplägget

För den som är obekant med tjänsten gruppprådgivning eller diskussionsgrupp, så bygger konceptet kortfattat på en mindre grupp jordbrukare som träffas regelbundet, under en viss tid, för att diskutera olika erfarenheter inom ett visst tema. Som koordinator för träffarna fungerar personal från Lantbrukssällskapet, och det är inte heller helt ovanligt att gästföreläsare förekommer.

För tillfället är fem diskussionsgrupper igång med tre olika teman. Dessa teman är mjölkkornas fertilitet, vall och VMS-mjölkrobot. Grupperna består vardera av 5-10 gårdar och träffarna pågår vanligtvis under ett års tid. Antalet träffar varierar mellan 4-6 stycken. Responsen har varit god från deltagarna och behovet av att kunna diskutera och fundera tillsammans har visat sig vara stort.

Inte enbart inom husdjursrådgivningen

Ser man på gruppernas temaområden, både hos oss och ute i världen, så är verksamheten störst inom husdjurssektorn. Men även inom växtodlingen finns det möjligheter till grupper som bygger på diskussioner kring bland annat sådd, gödsling och skörd av t.ex. oljeväxter, höstgrödor och baljväxter. Även inom ekonomisektorn finns det utomlands olika diskussionsgrupper, något som kan bli aktuellt i framtiden med våra växande jordbruksföretag.

Genom Råd2020-rådgivningen, som i första hand är tänkt som enskild rådgivning, kan man även ordna gruppprådgivningstillfällen inom växtodlingssektorn, med fokus på t.ex. markstrukturen. Dessa tillfällen är främst tänkta som endags studier i fält.

Kalvgrupper på kommande

Det finns många intressanta exempel på diskussionsteman från grupper speciellt i Irland, Danmark och ”ERFA-grupperna” i Sverige. Alla har ett gemensamt syfte; att sprida inspiration, kunskap, idéer och sporra varandra till bättre resultat.

Nästa år har Lantbrukssällskapet för avsikt att starta en eller flera kalvgrupper, riktade både till mjölkgårdar och uppfödare av slaktnöt. Vägen till en frisk, uthållig och högproducerande ko, liksom en frisk tjur eller kviga med god tillväxt, börjar alltid med en oklanderlig hälsa och noggrann skötsel av kalven. Vi vill lyfta upp flera olika delområden, såsom råmjölkskalven, hälsa och sjukdomstryck, omgivning och utfodring. Det ska finnas möjlighet att delta enbart i några eller i alla träffar. En målsättning med träffarna är också att ta fram skriftliga arbetsanvisningar för gårdarnas egna rutiner.

Om intresse finns ordnas även en sista grupp om mjölkkornas fertilitet. Även en grupp för produktion av ekomjölk och grupper för robotmjölkning med Lely- och RDS-robotar är under planering.

Hör av dig till undertecknad om du vill veta mer eller är intresserad av att delta i någon av ovan nämnda grupper, eller om du har tips och idéer kring nya teman!

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

Projekt AgroTillväxt

NØK är en sammanslutning av husdjursintresserade personer i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. NØKs ändamål är att verka för ett nordiskt samarbete inom ekonomisk nötkreatursproduktion, utbyte av kunskaper och erfarenheter mellan medlemmarna inom detta ämnesområde samt förståelse och gott kamratskap mellan medlemmarna. NØK sammanträder normalt en gång vartannat år till möte enligt program. Platsen for mötet skall växla mellan de nordiska länderna. Vid val av medlemmar eftersträvar man att olika kategorier av husdjursintresserade såsom forskare, konsulenter, lärare, administratörer, praktiker m. f l. blir ungefär lika stark representerade i medlemskåren. För varje land bör antalet aktiva medlemmar uppgå till högst 40 stycken.

— Niclas Sjöskog öppnar kongressen.

Det har varit 10 år sedan NÖK-kongressen sist var i Finland, berättade Niclas Sjöskog, ordförande för NÖK i Finland. Nästa gång blir 2018 i Rättvik, Sverige. I Jakobstad deltog över hundra deltagare från olika sektorer från hela Norden. Vissa deltagare hade även med sig hela familjen, då det ordnades även ett parallellt program för barn och ungdomar.

Budskapet till och från till alla deltagarna var att mjölkproduktionen ska vara stark också i framtiden! Vi hade goda diskussioner mellan deltagarna och vi fick lyssna till föreläsningar från olika länder och organisationer. Huvudrubrik var djurens välmående och hur kan vi få mervärde via den. Vi fick också smakprov på vad vi har för möjligheter i framtiden att utveckla i framtiden t.ex. inom management och avel.

Marketta Rinne, Luke, höll en presentation med rubriken ”Novel feeds provide opportunities in the livestock sector.” Hon föreläste om vad vi i framtiden måste fundera på inom mjölkproduktionen gällande utfodringen. En viktig sak som Rinne poängterade var att foderkostnaderna är den största kostnadsposten inom mjölkproduktionen idag. Därtill kommer även klimatförändringen in i bilden för hur vi kommer att producera mjölk i framtiden. Kommer vi att använda samma typ av proteinfoder i framtiden som vi gör idag? Kanske det finns nya fodermöjligheter som kunde användas i framtiden. Kommer vi att gå från ryps och baljväxter till alger och insekter?

— Inom NÖK-kongressen delade man ut två medaljer (Wriedt-plakett) till personer som har varit och medverkat länge med i NÖK-tillfällena. I år tilldelades Wriedt-plaketten Laura Kulkas och Reino Wasström.

— ProAgria Lantbrukssällskap presenterade sin produktionsuppföljning och rådgivning.

Martin Lidauer, även han från Luke, föreläste under rubriken ”Feed Efficiency”. Om vi har utfodringen i skick kan vi bli ännu effektivare. Lidauer berättade att 2/3 av världens jordbruksmark kan bara utnyttjas via idisslare. Den stora frågan i framtiden är hur vi ska producera tillräckligt med mat åt hela jordens befolkning. Ett sett att bli mera effektiv är att ha utfodringen i skick. Ett annat exempel är hur vi kan utveckla aveln för att få ännu mera mjölk och mera effektivitet i produktionen.

Från det norska avelsbolaget GENO berättade Anne Guro Larsgard om avelns framtid. Hon berättade hur vi redan nu har mycket bakgrundsdata när vi börjar avla. Varje maskin i ladugården producerar sitt eget data. Hon såg att framtidens problem är hur man lyckas använda allt ihopsamlat data som bakgrundsinformation när man bygger upp aveln.

Vi hade även föreläsare som själva var jordbrukare. Bland annat Casper Pedersen, en dansk jordbrukare, presenterade hur han utnyttjar produktionsstatistik i sin vardag. Han ansåg att statistik överlag måste finnas att tillgå, men att det viktigaste är att man själv tolkar och följer upp resultat och gör åtgärder. Pedersen belyste hur viktig benchmarking är för att utveckla den egna produktionen. Han ansåg att man ser resultaten själv, men för att få nya infallsvinklar och se på saker med andra ögon behöver man ofta hjälp.

Kongressdeltagarna fick också bekanta sig med ELHO och Ranckens Ranch.

NÖK-kongressen var noterad; Vasabladet, Österbottens Tidning, Landbygdens Folk, och Maaseudun Tulevaisuus.

Madelene Lindqvist

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-436 5847

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

Johanna Laakso

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap AgroTillväxt
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden
Närings-, trafik- och miljöcentralen

Ägoreglering på min gård? Är det nödvändigt nuförtiden?

Idag pratas det ständigt om effektivitet och lönsamhet inom jordbruket. Tiden skall användas effektivt, produktionskostnaderna skall minskas. Ambitionsnivån bland jordbrukarna i Österbotten är hög och det satsas stora pengar på att uppnå en god lönsamhet t.ex. köps större och effektivare maskiner, ladugårdar utvidgas och arealen ökas på genom köp eller arrendering av mark. Förstorningarna har lett till att medelgården i Finland har växt från ca 23 ha år 1995 till ca 40 ha år 2013. Det har skett delvis naturligt när den totala stöddugliga åkerarealen har ökat lite vart efter, men en större orsak är att antalet aktiva gårdar minskat med 40 % sedan 1995. Fastän gårdarna är totalt sett större idag har inte basskiftesstorleken ökat. Detta beror till stor del på att när utvidgningen sker via köp eller arrenden, händer det sällan att de nya åkrarna ligger intill ens egna skiften. Gårdarna växer men man får inte stor effekt av utvidgningen om skiftena är små, har dålig form och framförallt är utspridda över hela byn eller kommunen. Ägoreglering är ett verktyg som är till för markägarna för att råda bot på detta problem.

I en ägoreglering förbättras placeringen av ägorna genom att åkrarna byts, sammanslås och är närmare brukscentra. Markägarnas behov är utgångspunkten för ägoregleringen och planeringen. Finns det stort intresse och stora möjligheter till en förbättring på området, kan man utföra en ägoreglering på hela området. Om behovet av en ägoreglering endast berör ett mindre antal markägare kan den genomföras som en lättare variant endast mellan de intresserade. Utredningar görs för att undersöka vad som är det bästa alternativet och för att garantera att projekten är ekonomiskt lönsamma samt har understöd av markägarna. Planeringen görs som ett samarbete med markägarna, Lantmäteriverket och andra experter såsom torrläggningsexperter. Att börja på och utreda förutsättningar för en ägoreglering kostar inte markägarna något, även den fortsatta planeringen är avgiftsfri. Först när man har fastställt skiftesläggningen börjar Lantmäteriverket debitera för förverkligande av planen. Torrläggningsåtgärderna och vägförbättringarna sköter nu markägarna själva, vilket ökar på markägarens möjlighet att påverka utförandet och minskar på byråkratin.

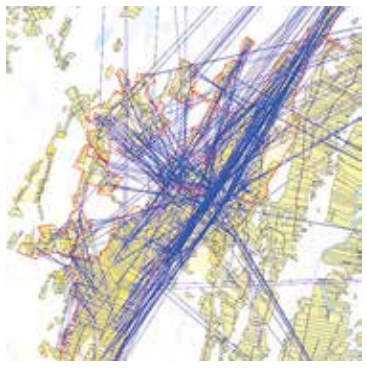

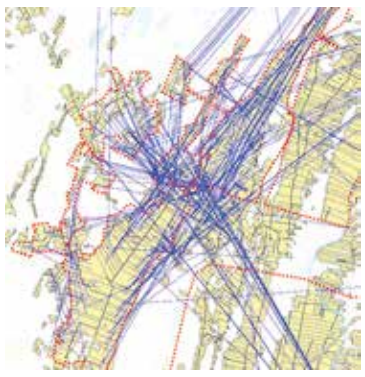

Bilderna illustrerar körsträckor mellan brukscentra och skiftena (fågelvägen) enligt ägande före (2008) och efter (2015) ägoregleringen i Tjärlax-Kalax.

Ett praktiskt exempel på resultaten från en ägoreglering är den i Närpes som nyligen blev färdig. I byarna Tjärlax och Kalax genomfördes mellan åren 2010–2015 ägoreglering av åkermark på ett 10 km långsmalt område som omfattar ca 1000 ha åker och en del skog. 40 % av alla åkerägor bytte ägare som ledde till att man lyckades minska på antalet basskiften från 721 till 449, vilket i sin tur betyder att medelbasskiftestorleken ökade från 1,37 hektar till 2,24 hektar. Medelavståndet till skiftena minskade från 2,92 km till 2,34 km. Det låter ju inte som en stor förändring men minskningen i körsträcka kombinerat med minskningen på antal skiften leder till att om varje markägare skulle köra till alla sina skiften en gång, enligt situationen före ägoregleringen, skulle de få köra sammanlagt 2105 km. Efter ägoregleringen skulle samma totalsträcka vara 1050 km. Sträckan har alltså halverats. Odlingsnyttan med alla sammanslagningar och minskade körsträckor räknat i euro var i medeltal 112 €/ha/år.

I samband med ägoregleringen förbättrades torrläggningen främst genom täckdikning. Ungefär 220 hektar blev täckdikade för att anpassa de nya ägorna till skiftesindelningen. Planeringen och övervakningen av torrläggningsåtgärderna sköttes av Rainer Rosendahl från Lantbrukssällskapet, från början till slut. Täckdikningsplanerarens roll är stor men blir större i ägoregleringarna när torrläggningsfinansieringen inte kommer att skötas via Lantmäteriverket utan initiativet att sköta anpassningsåtgärderna kommer helt att vara markägarnas. Genom detta kommer mer flexibilitet i val av entreprenör och val av tidpunkt för dikningarna. Investeringsstödet kan som vanligt sökas från NTM-centralen, som kan bevilja upp till 40 % för reglerad dränering.

I Tjärlax-Kalax halverades de totala körsträckorna och skiftesstorleken ökade med 60 %. Hur är dina ägor utspridda? Hur många gånger hälsar du åt markägare från andra sidan byn när du kör till dina utskiften och de i sin tur kör till sina skiften som ligger intill dina? Finns det ett behov att göra något åt saken i din by eller med dina ägor så att ägorna motsvarar ambitionsnivån?

Daniel Backman
Lantmäteriingenjör, Lantmäteriverket

Resultat: Närpes, Tjärlax -Kalax, 1000 ha	Basskiftes-storlek (ha)	Medelavstånd (km)	Basskiftesantal (st)	Minskad trafik/gång till alla skiften (km)
Före ägoregleringen	1,37	2,92	721	2105
Efter ägoregleringen	2,24	2,34	449	1051
Differens	0,87	-0,58	-272	-1055
Differens %	164 %	-20 %	-38 %	-50 %
Medeltal senaste 20 st.	172 %			

Statistik om gårdarnas utveckling från Jordbrukets forskningscentral julkaisu nro 115 Suomen maatalous ja maaseutuelinkeinot 2014.

Skulle ägoreglering vara något för min gård?

Tid och plats: 7.12.2016 vid YA, Närpes

Program

9:30	Kaffe
10.00–12.00	Ägoreglering i praktiken, Lantmäteriverket Markägarens erfarenheter Grundtorrläggning och dränering, ProAgria Lantbrukssällskapet
12.00–12.45	Lunch på egen bekostnad
12.45–15.00	Fältbesök till Kalax-Tjärlax ägoregleringsområde med gemensam buss

Anmälan senast 30.11 till Lantbrukssällskapet tfn 010 839 2200 eller carina.ahlnas@proagria.fi. Välkommen med!

Sönderkörda vallar – en utmaning inför nästa odlingssäsong

Sommarvädret 2016 bjöd på en märklig tudelning i Österbotten. Större delen av landskapet fick normala regnmängder, medan de norra delarna led av återkommande regn från juni till september. Regnen satte sina tydliga spår på många åkrar - även på vallar som normalt har bättre bärighet än ettåriga grödor - spår som utan åtgärder kan ställa till förtret under flera år framöver.

En relativt tidig och gynnsam start i maj på odlingssäsongen förbyttes en dryg vecka in i juni till en vid den årstiden sällan skådad storm med åtföljande nederbörd i sådana mängder att grödorna formligen dränktes i vatten. Tyvärr fortsatte regnen att falla resten av sommaren, sällan med längre uppehållsperioder än en och två dagar, dock med rätt stora lokala variationer.

Våta fält ställde redan vid första vallskörden till bekymmer och djupa hjulspår på de värsta ställena från tunga bärgningsmaskiner och från åtföljande spridning av flytgödsel förvärrade ytterligare situationen för bärgning av återväxten.

Tyvärr uppstod så djupa hjulspår på en del skiften att vallarna kan anses förstörda. I sådana fall lönar det sig knappast att försöka fylla i spåren, utan det bästa alternativet är sannolikt att helt förnya vallen. I lindrigare fall och om det är fråga om relativt nya (första eller andra årets) vallar, kan det vara skäl att schakta ytlagret och genomföra en s.k. restaureringssådd i vår så fort åkern bär traktor och såmaskin. Är det fråga om endast små arealer kan sådden ske manuellt med en bärbar centrifugalspridare eller med hjälp av en fyrhjuling. Då kan den ske genom s.k frostsådd tidigt på våren, efter att markytan frusit till under natten.

Hjulspåren i vallen kan knappast helt skyllas på en ovanligt regnig sommar. Om vallsvålen på andra delar av åkern burit tyngden från maskinerna utan skador, är det knappast någon tillfällighet ifall den gått sönder på vissa ställen. Det är sannolikt fråga om problem med dräneringen just där och problem som inte försvinner av sig själva. Tvärtom kan vi räkna med att problemen kvarstår om vi så att säga bara ”slätar över” dem. Det lönar sig därför att vidta fungerande åtgärder, helst ännu i höst om det är fråga om mindre projekt.

Fungerande åtgärder kan vara ordentligt tilltagna grusögon ovanför befintliga täckdiken, om dessa spolats och konstaterats att de fungerar. I vissa fall kan det hjälpa att fylla igen svackor för att förhindra ytvattensamlingar. Om dessa bildas nära ett öppet dike kan markytan schaktas ner på ett smalt område för avledning av ytvatten. Grunda (ca 50-75 cm), v-formade diken, som fylls med grus eller flis, kan med fördel dras diagonalt eller tvärs över underliggande täckdiken för att få överskottsvattnet att söka sig ner till dessa. I värre fall kan det behövas kompletterande täckdiken eller, om det finns problem på många ställen på skiftet, en helt förnyad täckdikning.

Om mer omfattande åtgärder behövs för att återställa sönderkörda vallar, bör de beaktas i nästa års odlingsplan. Eventuell kompletteringstäckdikning eller ny dikning under odlingssäsongen måste ju självfallet också beaktas.

Ifall en betydande andel av vallarna måste förnyas, är det skäl att redan nu fundera ut hur de skall ersättas. Ny vall kan anläggas genom s.k. snabbinsådd med enbart vallfrö, men ett säkrare alternativ är insådd i någon insåningsgröda, som kan bärgas till grönfoder eller helsädsensilage. Om ny vall inte behöver anläggas ännu i vår kan ettårigt rajgräs vara ett bra alternativ. Alla tre anläggningsmetoderna ger också möjligheter till kalkning och ny grundgödsling, som också kan behövas utöver förbättrad dränering.

Jan-Olof Johnsson
Vall- och ekorådgivare
mobil 050-386 5921

LÄS MERA PÅ WEBBEN

Drift av ett mjölkföretag enligt engelsk modell

www.lantbrukssallskapet.fi

Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion

Jan-Erik Back
Kundservicechef
mobil 050-441 7511

Jonas Löfqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328

Rickard Rex
Växtodlingsrådgivare
mobil 040-515 0285

Stefan Nordman
Potatisrådgivare
Kristinestad
mobil 0400-266 682

Ulrika Wikman
Ekoväxtodlingsrådgivare
mobil 050-585 2305

Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693

Jan-Olof Johnsson
Vall- och ekorådgivare
mobil 050-386 5921

Kaisa Haga
Trädgårdsrådgivning
mobil 050-911 5920

Margareta Slotte
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-412 7627

Mari Lönnqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-465 2820

Anders Salo
Tjänstledig t.o.m
31.10.2017

Husdjursrådgivning

Jessika Eklund
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906

Ingeborg Nordberg
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-527 4189

Tanja Gammelgård
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168

Magnus Blässar
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-432 3970

Madelene Lindqvist
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-436 5847

Monica Nygård
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-566 3191

Milla Alanco-Ollqvist
Fårrådgivare
mobil 040-706 0558

Ekonomi & miljö

Tor-Erik Asplund
Kundservicechef
mobil 050-386 5922

Per-Erik Järn
Ekonomirådgivare
mobil 050-592 0985

Åsa Mattsson
Ekonomirådgivare
tel. 050-330 7508

Johanna Norrvik
Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535

Rainer Rosendahl
Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550

Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905

Fredrik Ek
Bioenergirådgivare SLF
mobil 043-8248702
fredrik.ek@slf.fi

Susann Rännäri
utvecklingschef för
trädgård, SLF
mobil 043-8248705

Susann Rännäri jobbar på Svenska lantbruks-sällskapens förbund som utvecklingschef för trädgård. Till henne kan också enskilda företagare och företagsgrupper vända sig med frågor som gäller utvecklandet av nya affärsmodeller eller när det finns behov av att reformera en del av affärsmodellen vilket kan vara t.ex. att ändra försäljnings- eller mar-kandsföringskanalen. Frågorna kan även gälla utvecklandet av en ny produkt eller en tjänst.

e-post: susann.rannari@slf.fi
www.slf.fi

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Kansli: Handelsesplanaden 16 D, 65100 VASA
Tel. 010 839 2200
e-post: fornamn.efternamn@proagria.fi
www.lantbrukssallskapet.fi

Bennäs kontor:
Mjölvägen 2,
68910 BENNÄS

Närpes kontor:
Vasavägen 41,
64200 NÄRPES

Observera att kontoren inte är bemannade hela tiden!

Administration

Meira-Pia Lohiluoma
Direktör
mobil 050-568 5515

Ann-Louise Söderlund
Ekonom
mobil 050-330 2419

Carina Ahlnäs
Kanslist
010 839 2200

Våra tjänster — Kontakta oss!

Växtodlingsrådgivning;

Odlingsplanering/gödslings-råd/näringsämnesbalanser:	Rickard Rex, Jan-Erik Back, Stefan Nordman, Magnus Långskog, Jonas Löfqvist, Ulrika Wikman, Mari Lönnqvist, Margareta Slotte
- trädgård	Kaisa Haga
- ekologisk odling:	Ulrika Wikman, Jan-Olof Johnsson
Potatis:	Stefan Nordman, Jan-Erik Back
Grovfoder:	Jan-Olof Johnsson
Kummin:	Magnus Långskog
Spruttester:	Carina Ahlnäs
Stödansökningar:	Richard Rex, Magnus Långskog, Stefan Nordman, Jonas Löfqvist, Madelene Lindqvist, Mari Lönnqvist, Margareta Slotte, Jan-Erik Back, Ulrika Wikman
Produktionskostnadskalkyler:	Rickard Rex, Magnus Långskog, Jan-Olof Johnsson, Stefan Nordman, Jan-Erik Back, Jonas Löfqvist
Utbildning:	Meira-Pia Lohiluoma
RÅD 2020 rådgivning:	Richard Rex, Jan-Erik Back, Stefan Nordman, Ulrika Wikman, Magnus Långskog, Margareta Slotte
Specialmiljöstödsplaner:	Rainer Rosendahl, Stefan Nordman, Ulrika Wikman
Utvecklingssamtal:	Växtodlingsrådgivare
Växtskyddsexamen:	Jan-Erik Back

Husdjursrådgivning;

Produktionskontroll för mjölk:	Mjölkgårdsrådgivare
Utfodringsplaner:	Mjölkgårdsrådgivare
Resultatanalys, mjölk:	Per-Erik Järn, Monica Nygård
Hälsovårdsplanering:	Mjölkgårdsrådgivare
Stallmiljöanalyser:	Ingeborg Nordberg
Mjölkmätartest:	Ingeborg Nordberg
RÅD 2020-rådgivare:	Jessika Eklund, Magnus Blässar, Madelene Lindqvist
Fårrådgivning:	Milla Alanco-Ollqvist
Utvecklingssamtal:	Mjölkgårdsrådgivare
Fertilitetsrådgivning kor:	Jessika Eklund
Vallgrupper:	Jan-Olof Johnsson

Ekonomi och miljö;

Lantbrukarnas företagshälsovård:	Ingeborg Nordberg, Stefan Nordman, Jan-Erik Back
Affärsplaner:	Tor-Erik Asplund, Per-Erik Järn, Åsa Mattsson, Johanna Norrvik
Lönsamhetsbokföring:	Johanna Norrvik, Monica Nygård, Carina Ahlnäs
Resultatanalyser:	Tor-Erik Asplund, Per-Erik Järn
Värderingar:	Tor-Erik Asplund
Gårdssekreterartjänster:	Jan-Erik Back
Energiplaner:	Jonas Löfqvist, Fredrik Ek
Skattebokföring:	Per-Erik Järn, Johanna Norrvik, Åsa Mattsson
Generationsväxlingar:	Åsa Mattsson
Utvecklingssamtal:	Ekonomirådgivare
Dräneringsplaner:	Rainer Rosendahl, Mikael Blomqvist
Avloppsplanering:	Rainer Rosendahl
Kassabudgetering:	Ekonomirådgivare
Investeringskartläggning:	Ekonomirådgivare

Hitta oss på Facebook!